

Solidaarisuus

Kansainvälinen solidaarisuussäätiö
Vuosikertomus 2010
Hyväksytty valtuuskunnassa 26.04.2011

1. YLEISTÄ	3
2. TALOUDELLINEN TOTEUMA JA NÄKYMÄT ETEENPÄIN.....	4
3. SOLIDAARISUUDEN OHJELMA	5
4. SOLIDAARISUUDEN TEMAATTISTEN OHJELMIEN ARVIOINTIA VUONNA 2010	9
4.1. SVT- OHJELMAN TOTEUTUS JA SEURANTA VUONNA 2010	9
4.1.1. SUKUPUOLTEN TASA-ARVO NICARAGUASSA VUONNA 2010.....	12
4.1.2. SUKUPUOLTEN TASA-ARVO SOMALIMAASSA VUONNA 2010.....	14
4.1.3. SUKUPUOLTEN TASA-ARVO UGANDASSA VUONNA 2010.....	16
4.1.4. LÄHIALUEYHTEISTYÖ VUONNA 2010	17
4.2. TT- OHJELMAN TOTEUTUS JA SEURANTA VUONNA 2010	18
4.2.1. TYÖ, TOIMEENTULO JA TALOUS NICARAGUASSA VUONNA 2010	21
4.2.2. TYÖ, TOIMEENTULO JA TALOUS SOMALIMAASSA VUONNA 2010	22
4.2.3. TYÖ, TOIMEENTULO JA TALOUS UGANDASSA VUONNA 2010	23
4.3. PAIKALLISTEN KUMPPANEIDEN KAPASITEETIN VAHVISTAMINEN	25
5. VIESTINTÄ	29
5.1. KEHITYSVIESTINTÄ.....	29
5.2. OHJELMASTA TIEDOTTAMINEN	31
5.3. VIESTINNÄN SEURANTA	32
6. RESURSSIEN KEHITTÄMINEN	33
6.1. HENKILÖSTÖ VUONNA 2010.....	33
6.2. RAHOITUS JA VARAINHANKINTA.....	34
7. OHJELMAN LAADUN VARMISTAMINEN	37
7.1. SEURANTA JA ARVIOINTI.....	39
8. SOLIDAARISUUDEN SIDOSRYHMÄTYÖ VUONNA 2010	VIRHE. KIRJANMERKKIÄ EI OLE MÄÄRITETTY.
9. SOLIDAARISUUSSÄÄTIÖN JOHTO VUONNA 2010	42

LIITE 1: HANKKEIDEN ARVIOINTIA SVT-OHJELMA

LIITE 2: HANKKEIDEN ARVIOINTIA TT-OHJELMA

LIITE 3: PAIKALLISTEN KUMPPANIEEN KAPASITEETIN VAHVISTAMINEN

LIITE 4: SOLIDAARISUUDEN TILINPÄÄTÖS 2010

1. Yleistä

Vuosi 2010 oli Solidaarisuuden tasa-arvoa, työtä ja toimeentuloa painottavan ohjelman neljäs toteutusvuosi. Samalla se oli myös Solidaarisuuden toiminnan 40-vuotisjuhlavuosi ja siten merkittävä etappi Solidaarisuuden historiassa. Juhlavuoden aikana muisteltiin ja juhlittiin neljää vuosikymmentä ja Solidaarisuuden tekemää kehitysyhteistyötä kymmenissä eri maissa: perheväkivaltatyötä Sortavalassa, seksuaaliterveys Hankkeita Ugandassa, katulasten olojen parantamista Pietarissa, luomukahvihanketta Nicaraguassa, pakolaisten avustamista Angolassa, nuorten ammattikoulutuksen tukemista Somalimaassa, osuustoimintatilojen tukemista Zimbabwea ja niin edelleen. Katsaus historiaan osoittaa, että 40-vuotiaalla Solidaarisuudella on ollut ja on tärkeä, arvostettu ja ammattimainen asema suomalaisessa kehitysyhteistyökentässä. Solidaarisuus on tehnyt ja tekee pitkäjänteistä ja tuloksellista tasa-arvoon sitoutunutta kehitysyhteistyötä, jonka merkitystä ei voi yliarvioida.

Kehitysyhteistyön ja koko Solidaarisuuden toiminnan laadun kehittämistä jatkettiin tiiviisti vuonna 2010 koskien sekä henkilöstöä, toiminnan prosesseja, taloushallintoa ja rahoitusta että kumppaneiden tekemää työtä. Vuonna 2010 ulkoasiainministeriö laati kumppanuusjärjestöille ohjelmatuen ohjeistukset, joissa niin ikään edellytetään järjestöiltä laatu- ja järjestelmien kehittämistä – ja tätä prosessia Solidaarisuudessa siis jatkettiin. Solidaarisuudella on nyt määriteltyinä ne työn tulosten seurannan välineet, joita sekä temaattisten ohjelmien alaisten hankkeiden että Suomessa tapahtuvan työn osalta tarvitaan. Tämän raportin avulla pyritään tuottamaan tietoa, jota tähän mennessä seurannan avulla on kerätty kaikilta toiminnan osa-alueilta, vuoden 2010 osalta.

Kehitysyhteistyön toimintaympäristön seuraaminen kohdemaissamme on yksi laadukkaan työn edellytys. Vuonna 2010 erityisesti Somalimaan presidentinvaalit, mutta poliittinen tilanne myös Nicaraguassa ja Ugandassa vaativat erityisseurantaa. Tässä raportissa analysoidaan maittain toimintaympäristöä myös tasa-arvon ja talouden näkökulmista luvussa 4.

Kahden temaattisen ohjelman puitteissa vuonna 2010 oli käynnissä yhteensä 13 kehitysyhteistyöhanketta kolmessa pitkäaikaisessa kohdemaassa: Nicaraguassa (4), Somalimaassa (4), Ugandassa (4). Intiassa eurooppalaisena konsortiohankkeena toteutettu hanke päättyi vuonna 2010. Kaikkia hankkeita toteutettiin yhteistyössä paikallisten kansalaisjärjestöjen kanssa. Lähialueyhteistyötä jatkettiin kahden hankkeen avulla Venäjän Karjalassa. Kaikkiaan Solidaarisuuden työstä hyötyi suoraan ja/tai välillisesti vuonna 2010 yhteensä noin 150 000 ihmistä 15 hankkeessa viidessä maassa. Ohjelmien tuloksia esitellään ja analysoidaan luvuissa 4.1. ja 4.2. Lisäksi temaattisten ohjelmien alaisten hankkeiden arvioinnit vuoden 2010 osalta löytyvät liitteistä 1 ja 2. Ulkoasiainministeriön uuden kehityspoliittisen kansalaisyhteiskuntalinjauksen mukaisesti, paikallisten kumppaneiden kapasiteetin vahvistuminen sekä oman tehtävänsä suorittamisessa osana kansalaisyhteiskuntaa että hallinnollisesti hankkeiden toteuttajina, on tärkeä osa Solidaarisuuden kehitysyhteistyötä. Tähän liittyvää arviointia vuodelta 2010 on luettavissa luvusta 4.3. sekä liitteestä 3.

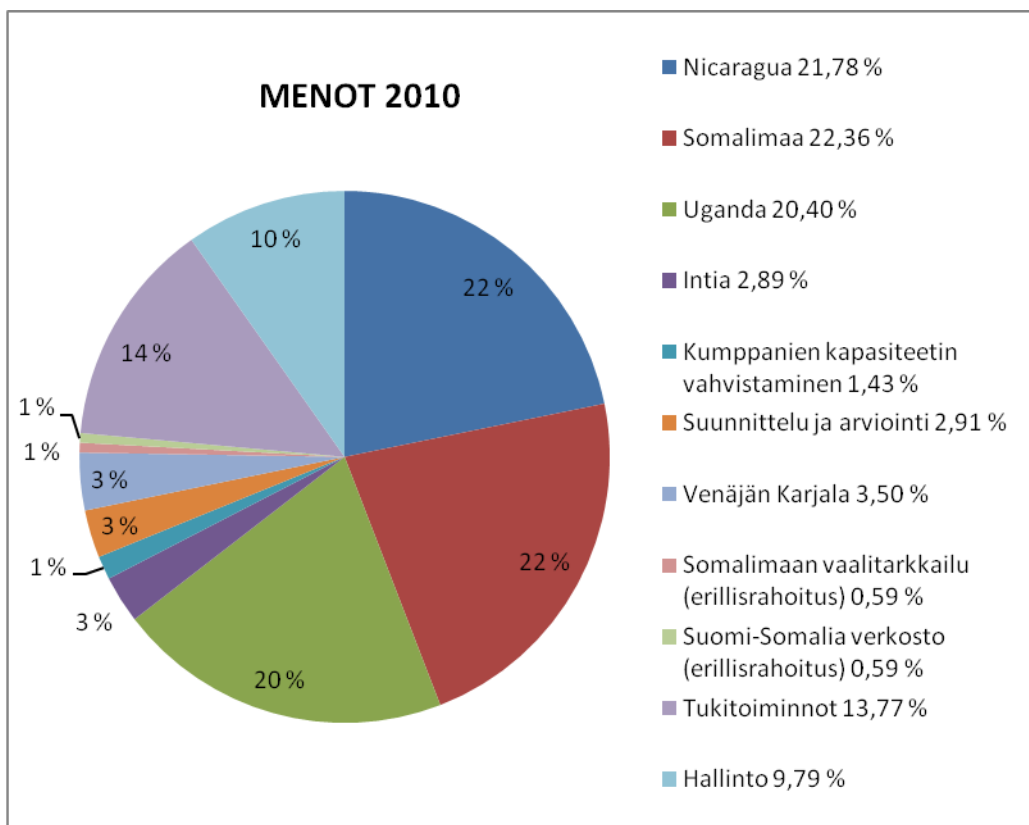
Solidaarisuuden taloushallinnon uudistus aloitettiin vuoden 2010 lopulla. Uudistus merkitsee paitsi kustannus- ja tehokkaampaa teknistä kirjanpitoratkaisua, myös tukee Solidaarisuuden päätöksentekoa ja johtamista ajantasaisemman budjettiseurannan ja rahoitusanalyysien helpottumisen myötä.

Henkilöstön osalta vuonna 2010 tapahtui Solidaarisuudessa joitain muutoksia. Keväällä perustettiin temaattisia ohjelmia toteuttamaan ohjelmatiimi, kun jo aiemmin valmisteltu kolmannen ohjelmakoordinaattorin palkkaus Helsingin toimistoon toteutettiin. Talouspäällikkö

vaihtui myös vuonna 2010. Toiminnanjohtaja jäi vanhempainvapaalle marraskuussa ja hänelle palkattiin sijainen vuoden 2012 loppuun. Samassa yhteydessä organisaatorakennetta muutettiin siten, että ohjelmatiimin vetäjästä tuli ohjelmapäällikkö ja ohjelma- ja maakoordinaattoreiden esimies. Vuoden aikana viestintäpäällikkö oli toimivapaalla ja tehtävään palkattiin puoleksi vuodeksi sijainen.

2. Taloudellinen toteuma ja näkymät eteenpäin

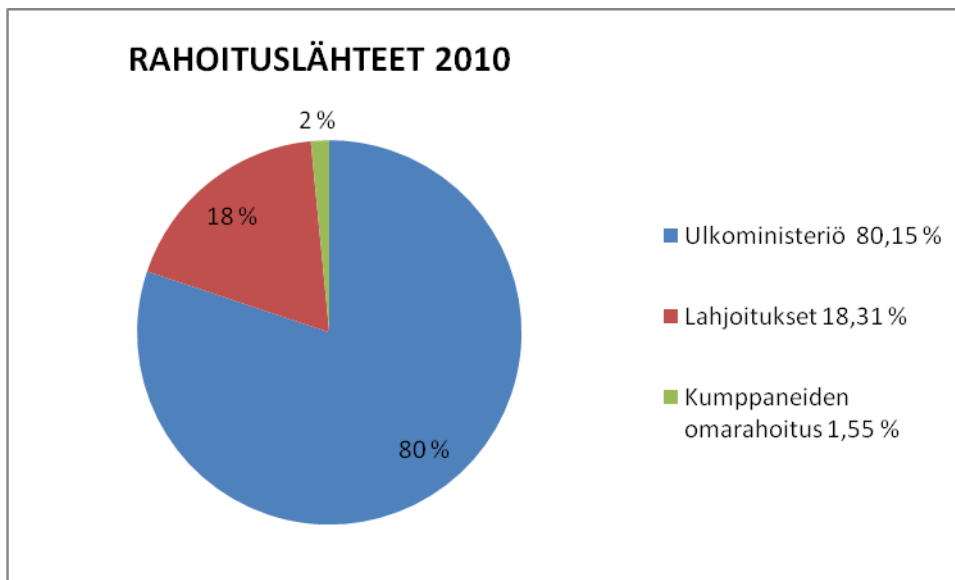
Vuonna 2010 Solidaarisuuden toiminnan kokonaistoteuma oli 2 578 776,53 euroa. Vuosi 2010 oli UM:n kumppanuussopimuksen puitteissa solmitun kolmivuotisen rahoitussopimuksen 2010-2012 ensimmäinen vuosi. Vuoden kuluessa kumppanuussopimuksen osalta kokonaistoteuma oli 2 279 361 euroa (vuonna 2009; 2 117 092 euroa), josta UM:n avustuksilla katettiin 1 936 758 euroa (vuonna 2009; 1 764 821 euroa). UM:n tukea jäi käyttämättä toteutusvuonna 111 746 euroa, joka anottiin siirrettäväksi vuodelle 2011. Lähialueyhteistyön kokonaisvolyyymi oli 100 396 euroa, josta UM:n lähialuetuen osuus oli 85 336 euroa. Vuodelle 2011 lähialuetuen valtionavustuksia anottiin siirrettäväksi 38 584 euroa.

Solidaarisuuden koko varainhankinnan tuotto oli yhteensä 470 750,22 euroa. Keräyskulujen osuus oli 18 %. Marraskuun Nenäpäivä –keräys tuotti Solidaarisuudelle nettona vuoden 2010 puolella käytettäväksi 50 000 euroa (vuonna 2009; 48 753 euroa).

Solidaarisuuden kumppanijärjestöt joidenkin tuotannollisten hankkeiden osalta ovat jo useita vuosia osallistuneet omavastuuosuuden rahoittamiseen omalla varainhankinnallaan. Kumppaneiden omarahoituksen tavoitteeksi Solidaarisuuden ohjelman kokonaisuudessa asetettiin

40 000 euroa. Kumppaneiden omarahoitusosuudet toteutuivat suunnitelmien mukaisesti ollen vuonna 2010 yhteensä 39 582 euroa (vuonna 2009; 35 877 euroa). Kaiken kaikkiaan Solidaarisuuden toiminnan rahoituslähteet jakaantuivat seuraavasti:

Solidaarisuuden kokemusten mukaan myös kumppanijärjestöjen oman kapasiteetin vahvistaminen vaatii jatkuvaa kehittämistä, jotta järjestöillä olisi kestäviä toimintaedellytyksiä. Vuoden aikana kaikissa yhteistyömaissa jatkettiin paikallisten kumppaneiden koulutusta taloushallinnon kapasiteetin kasvattamiseksi, osana vuonna 2007 aloitettua kirjanpidon siirtämistä kumppanijärjestöille. Kaikissa maissa teetettiin hankkeiden vuositilintarkastukset (vuoden 2009 osalta), kun tähän asti hankkeet on tarkastettu osana Solidaarisuuden omaa tilinpäätöstä. Somalimaassa vuositilintarkastukset toteutettiin osin yhteistyössä paikallisten kumppaneiden muiden ulkomaisten donoreiden kanssa.

Taloushallinnon työkaluja kehitettiin vuoden 2010 aikana tukemaan entistä paremmin johtamista ja päätöksentekoa. Syksyllä suunniteltiin taloushallinnon järjestelyjä ja kilpailutettiin uuden kirjanpitojärjestelmän tarjoaja. Kirjanpito päätettiin siirtää verkkopohjaiseen Netvisor- ohjelmaan ja palveluntarjoajaksi valittiin Tilipiste Oy. Uusi kirjanpitojärjestelmä mahdollistaa ajantasaisemman budjettiseurannan hanke- ja ohjelmatasolla sekä tuottaa tietoa jatkuvaa rahoitusanalyysiä varten. Ajantasaisempi seuranta edesauttaa ohjelmien toteuttamista ja kehittämistä huomattavasti ja mahdollistaa myös riskien hallinnan entistä paremmin.

3. Solidaarisuuden ohjelma

Ohjelman tavoitteet

Solidaarisuuden ohjelman (2007–2011) päämääränä on, että kansanvalta, ihmisoikeudet ja tasa-arvo ovat toteutuneet kansainvälisesti ja suomalaiset ovat aktivoituneet kansainväliseen toimintaan. Päämäärään pyritään saavuttamalla neljä tavoitetta:

- 1) Naisten ja miesten välinen tasa-arvo on edistynyt yhteistyöalueillamme.
- 2) Köyhyys on vähentynyt yhteistyöalueillamme naisten ja miesten tekemän säällisen työn kautta.
- 3) Solidaarisuuden viestinnän kohderyhmät tunnistavat Solidaarisuuden ja tukijat pitävät

Solidaarisuutta luotettavana kehitysyhteistyötoimijana.

4) Solidaarisuudella on riittävät resurssit päämääriensä toteuttamiseksi.

Kaksi ensimmäistä tavoitetta ovat Solidaarisuuden kahden temaattisen ohjelman tavoitteet. Sukupuolten välinen tasa-arvo (SVT) ja työ- ja toimeentulo (TT) ovat Solidaarisuuden strategiakaudelleen 2007–2011 valitsevat laajat teemat, joilla köyhyyteen ja epätasa-arvoon puututaan pitkäjänteisen kehitysyhteistyön muodossa. Ohjelmat ovat toisiaan tukevia: köyhyyttä poistetaan lisäämällä tasa-arvoa ja tasa-arvoa edistetään lisäämällä naisten ja miesten koulutustasoa ja toimeentuloa. Näin Solidaarisuus pyrkii toimeenpanemaan läpileikkaavuuden tasa-arvon osalta. Toisaalta SVT-ohjelmassa on myös naisten yhteiskunnallista asemaa ja oikeuksia edistäviä hankkeita.

Ohjelma toiminnallistaa Solidaarisuuden strategian käytännöllisellä tavalla. Temaattisten ohjelmien alaiset hankkeet suunnitellaan ja toteutetaan paikallisten yhteistyökumppanien toimesta, tiiviissä yhteistyössä Solidaarisuuden henkilöstön kanssa. Jatkuvan arvioinnin avulla varmistetaan, että hankkeiden myötä syntyneitä muutoksia ja vaikutuksia seurataan, ja niistä voidaan tehdä päätelmiä ohjelmatasolla. Ohjelman odotetut tulokset ja niiden indikaattorit otetaan huomioon uusien hankkeiden valmistelussa ja pohjakartoituksista kerätään lähtötasotietoja myös ohjelmatasolla.

Vuonna 2010 jatkettiin koko ohjelman seurantaan tarkoitetun arviointijärjestelmän kehittämistyötä. Temaattisten ohjelmien tulosten ja indikaattorien määrittely vietiin loppuun ja viestinnän ja resurssien kehittämisen osalta tulosten ja indikaattorien määrittelyyn osalta käytiin läpi useampi henkilöstön sisäinen prosessi. Alla olevassa taulukossa esitellään ohjelman päämäärä, tarkoitukset ja odotetut tulokset:

Ohjelman päämäärä: Kansanvalta, ihmisoikeudet ja tasa-arvo ovat toteutuneet kansainvälisesti ja suomalaiset ovat aktivoituneet kansainväliseen toimintaan.

1.SVT-ohjelma Tarkoitus: Naisten ja miesten välinen tasa-arvo on edistynyt yhteistyöalueillamme	2.TT-ohjelma Tarkoitus: Köyhyys on vähentynyt yhteistyöalueillamme naisten ja miesten tekemän säällisen työn kautta	3.Viestintä Tarkoitus: Solidaarisuuden viestinnän kohderyhmät tunnistavat Solidaarisuuden ja tukijat pitävät Solidaarisuutta luotettavana kehitysyhteistyötoimijana.	4.Resurssien kehittäminen Tarkoitus: Solidaarisuudella on riittävät resurssit päämääränsä toteuttamiseksi.
Tulos 1.1.: Naisten osallistumismahdollisuudet yhteisöjen ja yhteiskunnan päätöksentekoon kasvaneet yhteistyöalueillamme.	Tulos 2.1.: Mahdollisuudet hankkia kohtuullinen toimeentulo ovat parantuneet.	Tulos 3.1.: Kehitysmaiden naisten asemaa ja yleisiä toimeentulokysymyksiä valottava Solidaarisuuden kehitysviestintä on tavoittanut uusia ihmisiä kohderyhmän sisällä.	Tulos 4.1.: Solidaarisuudella on ammattitaitoinen ja hyvinvoiva henkilöstö. Tulos 4.2.: Omarahoituksen nettotaso on riittävä ja tehokkaasti saavutettu.
Tulos 1.2.: Naisten, miesten, tyttöjen ja poikien seksuaalioikeudet ovat kasvaneet ja seksuaaliterveys edistynyt yhteistyöalueillamme.	Tulos 2.2.: Pienviljelijöiden ja -yrittäjien tuottavuus on kasvanut.	Tulos 3.2.: Solidaarisuuden viestintä vastaa tukijoiden tarpeita ja sitouttaa heitä Solidaarisuuden toimintaan ja teemoihin. Tulos 3.3.: Solidaarisuus käyttää kohderyhmien kannalta tarkoituksenmukaisia viestinnän tuotteita ja kanavia.	Tulos 4.3.: Omarahoituksen rahoituslähteet ovat hajautettu ja ne ovat tasapainossa keskenään. Tulos 4.4.: Omarahoitus kykenee vastaamaan muuttuviin tilanteisiin. Tulos 4.5.: Rahoitussuhteiden hallinta on onnistunut.
		Tulos 3.4.: Solidaarisuuden sisäinen viestintä Helsingin toimiston sisällä sekä maakoordinaattoreiden ja toimiston ja edelleen maakoordinaattoreiden välillä on toimivaa	Tulos 4.6.: Solidaarisuuden sidosryhmätyö on tarkoituksenmukaista sen työtä tukevien verkostojen kanssa. Tulos 4.7.: Solidaarisuuden sidosryhmätyö on tarkoituksenmukaista ammatillisissa/temaattisissa ryhmissä ja verkostoissa.
		Tulos 3.5.:	Tulos 4.8.: Paikallisten kumppanijärjestöjen kapasiteetti oman perustehtävänsä toteuttamisessa on vahvistunut.
		Tulos 3.5.:	Tulos 4.9.:

		Solidaarisuuden kommunikaatio kumppanijärjestöjen kanssa on toimivaa ja tukee kumppanuutta	Paikallisten kumppanien kapasiteetti Solidaarisuuden yhteistyökumppanina ja hanketoteuttajana on vahvistunut.
			Tulos 4.10: Solidaarisuuden taloushallinto on hoidettu lakien, asetusten ja rahoittajien vaatimusten mukaisesti sekä hyvää kirjanpitoa noudattaen.
			Tulos 4.11.: Solidaarisuuden johtaminen on ammattimaista ja tulevaisuuteen suuntautuvaa/ennakoivaa.

4. Solidaarisuuden temaattisten ohjelmien arviointia vuonna 2010

4.1. SVT- ohjelman toteutus ja seuranta vuonna 2010

SVT- ohjelman tavoitteena on, että naisten ja miesten välinen tasa-arvo on edistynyt yhteistyöalueillamme. Ohjelmatasolla tuloksia on kaksi ja niitä seurataan kahdeksan yleisemmän indikaattorin avulla, jotka on esitetty alla olevassa taulukossa.

<i>TAVOITE</i>	<i>INDIKAATTORI</i>		
Naisten ja miesten välinen tasa-arvo on edistynyt yhteistyöalueillamme	Ohjelman tulosten perusteella voidaan sanoa, että naisten ja miesten tasa-arvo on edistynyt yhteistyöalueillamme ohjelmakaudella	<i>Katso analyysi taulukon alla.</i>	
<i>TULOS</i>	<i>INDIKAATTORI</i>	<i>HANKE, KUMPPANI JA ALUE</i>	<i>VUODEN 2010 ARVIOINTIA</i>
Naisten osallistumismahdollisuudet yhteisöjen ja yhteiskunnan päätöksentekoon ovat kasvaneet yhteistyöalueillamme.	Naisten ja miesten osoittama positiivinen asennemuutos naisten päätöksentekoon osallistumista kohtaan vuodesta 2008 vuoteen 2011	Pohjois-Nicaraguan maaseudun osuuskuntien kehitys, UCANS, Estelin ja Madrizin läänit (Nicaragua)	Naisten ja miesten muutosvalmiuksien parantamista vuonna 2010 indikoi se, että ennen normaalki osaksi perheiden elämää koettu perheväkivalta on nyt pitkälti hyväksytty ongelmaksi, jota ei tule hyväksyä. Toisaalta, seurantatietojen mukaan perheiden sisäisistä päätöksistä vielä 80 % on miesten ja vain 20 % naisten tekemiä. Vaikka naisten asemaa on saatu vahvistettua osuuskunnan sisäisessä päätöksenteossa, asenteidenmuutoksen vieminen perheiden tasolle suuren kattojärjestön kautta on ollut haastavaa.
		Naisten yhteiskunnallisen osallistumisen vahvistaminen, Nagaad, Togdheerin lääni (Somalimaa)	Vuonna 2010 toteutettiin kysely klaanijohtajien parissa, joka osoitti että puolet klaanijohtajista olisi valmiit hyväksymään naisten poliittisen osallistumien kun taas puolet koki sen edelleen ei-toivottavaksi. Kaikki kyselyyn osallistuneet tosin panivat merkille koko yhteiskuntaa koskevan tiedotustyön merkityksen naisten yhteiskunnallisen osallistumisen vahvistamiseksi. (Vuonna 2009 yhteisöjen vanhimpien ja uskonnollisten johtajien asenne oli suojea naisten poliittista osallistumista kohtaan. Naiset tosin raportoivat, että eivät saa tukea miehiltä osallistumiseen ja naisehdokkaat, että yhteisöjen vanhimmat eivät tukeneet heitä pyrkimyksissään.)
		Naisten taloudellisen aseman edistäminen, Las Abejas, Estelin ja Madrizin läänit (Nicaragua)	Ei kerättyä tietoa vuonna 2010. Hanke alkanut vuonna 2010.

	Naisten määrä päätöksentekoeleimissa, kuten osuuskunnissa, poliittisissa puolueissa tai paikallishallinnossa kasvanut vuodesta 2008 vuoteen 2011	Pohjois-Nicaraguan maaseudun osuuskuntien kehitys, UCANS, Madrizin ja Estelin läänit (Nicaragua)	Vuonna 2010 osuuskunnalla oli 956 jäsentä, joista 411 naista (43 %) ja 545 miestä (57 %). Osuuskunnan ja sen jäsenjärjestöjen johtokuntien jäsenistä 42% oli naisia (2009: 33%, 2008: 32%).
		Naisten yhteiskunnallisen osallistumisen vahvistaminen, Nagaad, Togdheerin lääni (Somalimaa)	Ei kerättyä tietoa vuonna 2010. Tietoa tullaan keräämään tulevien paikallisvaalien yhteydessä.
Naisten, miesten, tyttöjen ja poikien seksuaalioikeudet ovat kasvaneet ja seksuaaliterveys edistynyt yhteistyöalueillamme.	Perheväkivallan rikokseksi tunnistavien naisten ja miesten osuus on noussut vuodesta 2009 vuoteen 2011	Perheväkivallan ehkäisy, UMWA, Wakison ja Kibogan läänit (Uganda)	Ei kerättyä tietoa vuonna 2010 (Lähtötasotieto vuodelta 2009, jolloin Mulagin kunnassa miehistä 30%; naisista 53,6%; nuorista miehistä 33,3% ja nuorista naisista 48,6% tunnistui perheväkivallan rikokseksi. Wakison kaupungissa luvut olivat vuonna 2009: miehet 30%; naiset 41,7%; nuoret miehet 23,3%; nuoret naiset 38,1%.)
	Aloitteellisuutta perheväkivallan ehkäisemiseksi osoittavien viranomaisten osuus on kasvanut vuodesta 2009 vuoteen 2011	Perheväkivallan ehkäisy, UMWA, Wakison ja Kibogan läänit (Uganda)	Ei kerättyä tietoa vuonna 2010 (Vuonna 2009 kummassakaan kaupungissa ei ollut viranomaistason aloitteellisuutta asiassa.)
	Perheväkivaltaan kielteisesti suhtautuvien naisten ja miesten osuus yhteisöissä on kasvanut vuodesta 2009 vuoteen 2011	Seis perheväkivallalle, Pitkärannan piiri, Karjala (Venäjä)	Vuoden 2010 järjestetyssä perheväkivallan vastaisessa ”Valkoinen nauha” – tapahtumassa järjestetyn kyselyn mukaan 95 % naisista ja 90 % miehistä tietävät perheväkivallan olevan rikos ja 82 % naisista ja 75 % miehistä on sitä mieltä että perheväkivalta ei ole yksityisasia. (Vuonna 2009 pohjakartoituksessa vastaavat luvut olivat 95% naiset ja 79% miehet sekä 65% naiset ja 45% miehet). 40% kyselyyn vastanneista naisista ja 45% kyselyyn vastanneista naisista miehistä oli sitä mieltä että perheväkivallasta on aina vastuussa väkivallan tekijä, ei sen uhri.
	Yhteisöjen naiset raportoivat perheväkivallan vähentyneen perheissään vuoteen 2011 mennessä	Perheväkivallan ehkäisy, UMWA, Wakison ja Kibogan läänit (Uganda)	Ei kerättyä tietoa vuonna 2010 (Lähtötasotieto vuodelta 2009, jolloin niiden naisten osuus, jotka kertovat kärsivänsä perheväkivallasta, oli Wakison kaupungin alueella 75 % ja Mulagin kunnan alueella 79 % ja nuorten naisten osuus Wakison kaupungin alueella 83 % ja Mulagin kunnan alueella 80 %).
	Miesten, naisten, poikien ja tyttöjen tieto tyttöjen sukuelinten silpomisen haitallisuudesta on lisääntynyt vuodesta 2008 vuoteen 2011:	Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen vastainen hanke, CLHE, Togdheerin ja Sanaagin läänit (Somalimaa)	Yhteisöjen tietoisuus tyttöjen sukuelinten silpomisen haittavaikutuksista kasvoi merkittävästi hankkeen aikana: 80 % 12–18-vuotiaista buralaisista pojista, 91 % 12-18-vuotiaista tytöistä ja 100 % aikuisista nuorista osaa nimetä vähintään kolme silpomisen haittavaikutusta. Vastaavat luvut ovat uskonnollisten johtajien osalta 85%, terveydenhuollon työntekijät 100%, kättilöt 100% ja silpojat 72%.
	Tyttöjen ja poikien seksuaaliterveyteen vaikuttavat riskit vähentyneet vuoteen 2011 mennessä yhteistyöalueillamme	Seksuaaliterveys- ja hiv/aids – koulutushanke, COFCawe, Wakison lääni (Uganda)	Lasten määrä, jotka osaavat kieltäytyä seksistä nousi hankkeen kolmen toteutusvuoden aikana 43% -> 93%. Seksuaalisen kanssakäyntiin pakotettujen lasten määrä laski hankkeen aikana 35% -> 5%. Myös pahoinpideltyjen lasten määrä laski huomattavasti; 60% -> 20%.

Tavoitteen indikaattorin analyysia: Vetääksemme yleisiä johtopäätöksiä siitä, onko ohjelman tavoite (naisten ja miesten välinen tasa-arvo on edistynyt yhteistyöalueillamme) edistynyt vuonna 2010, on syytä tarkastella tasa-arvo-ohjelmaa hankekohtaisesti. Koska tasa-arvoon tähtäävä työ on asenteiden muutoksiin perustuvaa, pitkäjänteistä, monista elementeistä koostuvaa ja joskus jopa sukupolvien vaihdosta edellyttävää työtä, on erittäin vaikea määritellä yhden järjestön ohjelman vaikutusta sen edistämässä laajemmalla tasolla. Tämä johtuu siitä, että ohjelma koostuu erittäin spesifejä tematiikkoja koskevista, alueellisesti pienestä määrästä hankkeista, joita toteutetaan erittäin erilaisissa toimintaympäristöissä. Hanketasolla voidaan vetää se johtopäätös, että hankkeet ovat edistäneet sukupuolten välistä tasa-arvoa niiden toiminta-alueilla hankkeiden tematiikan osalta. Tämän edistyksen suhde tasa-arvon kehittymiseen *yleisesti* ottaen kyseisellä alueella vaihtelee merkittävydeltään, mutta on selvää, että merkitystä Solidaarisuuden ja kumppanien työllä tasa-arvon osalta on ollut.

Vuonna 2010 toteutetut hankkeet, niiden toteuttajat ja kohdealueet voidaan kohdentaa ohjelman kahden odotetun tuloksen alle seuraavasti:

Naisten osallistumismahdollisuudet yhteisöjen ja yhteiskunnan päätöksentekoon kasvaneet yhteistyöalueillamme:			
HANKE	KUMPPANI	MAA	TOTEUMA (€)
Naisten yhteiskunnallisen osallistumisen vahvistaminen	NAGAAD	Somalimaa	132 133,65
Naisten sosiaalinen ja taloudellinen voimaantumisen sekä tasa-arvon edistäminen	LAS ABEJAS	Nicaragua	66 778,20
Naisten, miesten, tyttöjen ja poikien seksuaalioikeudet ovat kasvaneet ja seksuaaliterveys edistynyt yhteistyöalueillamme:			
HANKE	KUMPPANI	MAA	TOTEUMA (€)
Perheväkivallan ehkäisy Wakison ja Kibogan lääneissä	UMWA	Uganda	128 380,97
Pohjois-Nicaraguan maaseudun osuuskuntien kehitys	UCANS	Nicaragua	ks TT-ohjelma
Ugandan kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä seksuaaliterveys- ja hiv/aids – koulutushanke	COFCAWE	Uganda	291 948,10
Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen vastainen hanke – Burao & Ergavo	CLHE	Somalimaa	134 483,78
Ehkäisevän päihdetyön ja nuorisotyön kehittäminen Värtsilässä	Värtsilän kunta	Venäjän Karjala	43 762,97
Seis perheväkivallalle – ehkäisevän perheväkivaltatyön kehittäminen Pitkärannassa	Pitkärannan piiri	Venäjän Karjala	46 593,80
SVT-OHJELMA YHTEENSÄ (€)			844 081,47

Kaikista SVT- hankkeista on hankekohtaiset arviot liitteessä 1.

4.1.1. Sukupuolten tasa-arvo Nicaraguassa vuonna 2010

Toimintaympäristö

Nicaraguan poliittinen kehitys jatkui erittäin ongelmallisena vuonna 2010: mm. maan oikeusjärjestelmä politisoitui entisestään ja korruptio vakiintui. Vallassa oleva sandinistipuolue vahvisti otettaan myös poliisista ja armeijasta. Lisäksi valtion laitokset tunnustivat avoimesti puoluepoliittisuutensa. Maan oikeisto-oppositio oli pahasti sirpaloitunut eikä kyennyt tarjoamaan uskottavaa vaihtoehtoa hallituksen poliittisen linjan tilalle. Nicaraguan politiikka keskittyi henkilöiden ja puolue ryhmien väliseen valtataisteluun eikä ratkaisujen löytämiseen kansakunnan hyvinvoinnin ja maan kehityksen edistämiseksi.

Myös Nicaraguan vuoden 2011 presidentinvaaliasetus varmistui vuonna 2010: ehdokkaiksi nimettiin istuva presidentti, sandinistipuolueen Daniel Ortega, entinen presidentti Arnoldo Alemán liberaalipuolueesta sekä Alemanin vaikutuspiiristä irronneiden liberaalien ja eräiden muiden oppositioryhmien muodostaman PLI-UNE -vaaliliiton ehdokas Fabio Gadea. Näistä sekä Ortegalla että Alemanin ehdokkaudet kyseenalaistetaan monelta osin. Perustuslaki estää istuvan presidentin välittömän

uudelleenvalinnan sekä kieltää sellaista henkilöä asettumasta ehdokkaaksi, joka on aikaisemmin ollut kaksi virkakautta presidenttinä. Sandinistien hallitsema perustuslakituomioistuin kumosi perustuslain pykälät näiltä osin vuonna 2010 ja Ortega asetui siis ehdokkaaksi. Alemán taas on tuomittu aikoinaan presidenttikautensa päätteeksi vuonna 2003 rahanpesusta, petoksesta, kavalluksesta ja vaalivilpistä vankeuteen, mutta korkein oikeus kumosi tämänkin päätöksen nykyisen hallituksen aikana. Gadea on varttunut entinen contra-liikkeen johtohenkilö ja erityisesti maaseudulla kannatusta saava kandidaatti, mutta hänen valintansa presidentiksi on kuitenkin erittäin epätodennäköistä. Sandinistien voittoa pidettiin vuoden 2010 päättyessä miltei varmana. Vuoden lopulla teetetyn kyselyn mukaan noin 40% kansalaisista olisi äänestänyt Ortegaa, jonka kannatusta loppuvuodesta lisäsi arvioiden mukaan sateiden ja tulvien aiheuttaman hätätilan hoitaminen. Hallitus on myös ilmoittanut, että kansainvälistä vaalitarkkailua ei tarvita eikä sallita ja muun muassa Tanskan hallituksen suunnitelmat tukea vaalitarkkailua paikallisen kansalaisjärjestön avulla kariutuivat. Vuoden 2010 poliittinen tilanne ei osoittanut minkäänlaisia merkkejä siitä, että Nicaraguassa olisi vuoden 2011 vaalien jälkeenkään toivoa paremmasta, oikeudenmukaisemmasta ja esimerkiksi sukupuolten tasa-arvoa kunnioittavasta hallituksesta.

Korkein oikeus ei edelleenkään vuoden 2010 aikana antanut päätöstä siitä, onko Nicaraguan rikoslakiin kirjattu täydellinen aborttikielto perustuslain vastainen. Vaikka Nicaraguassa naisten asema on siis vielä erittäin heikko, eikä tasa-arvolain täytäntöönpanosta ole nähty erityisiä merkkejä, koulutuksen alalla Nicaraguassa päästiin naisten kannalta myönteisempään tilanteeseen. Maailman talousfoorumin mukaan, kummankin sukupuolen osalta lukutaito oli samalla tasolla (78%), samoin peruskoulutuksen osalta tyttöjen ja poikien osuudet olivat yhtä suuria: 92% kouluikäisistä tytöistä ja pojista käy peruskoulun ala-asteen. Lukiossa ja korkeamman asteen koulutuksessa tyttöjen ja naisten osallistumisaste oli jo suurempi kuin poikien ja miesten.

Joulukuussa 2010 ilmestyneessä Maailman talousfoorumin Global Gender Gap Indexissä Nicaragua sijoittuu kohtalaisen korkealle: 134 maan joukossa 30. sijalle. Sijoitus on parantunut aikaisempiin vuosiin verrattuna (2009 maa oli sijalla 49, 2008 sijalla 71, 2007 sijalla 90 ja 2006 sijalla 62).

Saman raportin mukaan maan työelämässä oli edelleen nähtävissä merkittäviä sukupuolten välisiä eroja. Nicaraguassa miehet osallistuivat edelleen työelämään selvästi enemmän kuin naiset ja miesten palkkataso oli kolminkertainen naisiin verrattuna (naiset ansaitsivat keskimäärin 1293 USD vuodessa, miehet taas keskimäärin 3854 USD vuodessa). Köyhyyden vähentämisessä naisten toimeentulon kehittäminen ja työmahdollisuuksien parantaminen onkin hyvin keskeinen kysymys.

Myös perheväkivalta oli edelleen maassa merkittävä ongelma. Tasa-arvotyötä tekevät nicaragualaiset järjestöt ilmaisivat vuoden aikana huolensa naisiin kohdistuvan väkivallan lisääntymisestä. Puolisonsa harjoittaman väkivallan vuoksi menehtyneitä naisia oli jo ensimmäisen vuosipuoliskon aikana järjestöjen mukaan 70. Nicaraguan rikoslakia alettiin vuonna 2010 uudistaa niin, että perheväkivaltatapausten käsittelyyn kuulunut pakollinen sovittelu lopetetaan. Voimassa oleva rikoslaki edellyttää, että kaikissa perheväkivaltapauksissa uhri ja syytetty keskustelevat riidan ratkaisemisesta sovittelun keinoin ennen kuin oikeus tekee päätöksensä. Sovintoon pääsemistä sovitteluelvoite ei edellytä, mutta pelkkä keskustelukin uhrin ja väkivallantekijän välillä lisää huomattavasti väkivallan uhreihin kohdistuvia paineita. Maan naisjärjestöt kannattavat pakollisen sovintomenettelyn lakkauttamista.

Solidaarisuuden työ

Solidaarisuuden tasa-arvotyö Nicaraguassa keskittyi vuonna 2010 sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseen naisten taloudellisen voimaannuttamisen kautta. Hankkeiden avulla tuettiin tasa-arvoisia toimeentulomahdollisuuksia, naisten ja miesten yhtäläisiä osallistumismahdollisuuksia päätöksenteossa sekä perheväkivallan vastaista työtä maaseudun osuuskunnissa Pohjois-Nicaraguassa ja Boacon alueella. Hankekumppaneina toimivat maaseutuosuuskunta UCANS sekä naisjärjestö Las Abejas.

Naisten taloudelliseen voimaannuttamiseen tähtäävää työtä tehtiin tunnistamalla ja vahvistamalla paikallisia pientuotannon arvoketjuja Pohjois-Nicaraguassa, erityisesti ruoantuotannon, käsityötuotannon ja hunajantuotannon aloilla. Arvoketju kuvaa jonkin hyödykkeen vaiheittaista jalostumista raaka-aineesta valmiiksi tuotteeksi. Jokainen arvoketjun vaihe, yksittäinen prosessi, nostaa tuotteen arvoa. Arvoketjun viimeinen lenkki on jakelu, esimerkiksi kaupan vähittäismyynti.

Kaavio: Arvoketjun eri vaiheet

Arvoketjujen vahvistamisen kautta saadaan tunnistettua niitä seikkoja, joita kehittämällä voidaan kasvattaa kestäväällä tavalla naisten taloudellisen voimaalistamisen roolia köyhyyden vähentämisessä ja tätä kautta naisten asemaa perheissä, yhteisöissä ja yhteiskunnassa yleensä.

Arvoketjuajattelu mahdollistaa toimeentuloon liittyvän sukupuolten välisen tasa-arvon analysoinnin eri näkökulmista. Arvoketjujen kautta voi tarkastella esimerkiksi sitä, mitkä ovat naisten ja miesten roolit ketjujen eri vaiheissa. Sitä kautta voidaan myös analysoida, missä vaiheissa naisten osallistuminen on näkyvää ja missä näkymätöntä. Tätä kautta voidaan vaikuttaa sekä naisten osallistumiseen eri tuotantovaiheissa että taloudelliseen toimeentuloon liittyvien naisten ja miesten välisten perinteisten roolien murtamiseen.

SVT-ohjelman toteuma Nicaraguassa vuonna 2010 oli 66 778,20 euroa. Tarkemmat hankearviot löytyvät liitteestä 1.

4.1.2. Sukupuolten tasa-arvo Somalimaassa vuonna 2010

Toimintaympäristö

Huolimatta äärimmäisestä köyhyydestä, pahasta kuivuudesta sekä Etelä- ja Keski-Somalian jatkuvien taistelujen tuomasta pakolaisvirrasta vuosi 2010 oli Somalimaan mittapuulla mitattuna melko hyvä. Vuoden poliittinen kohokohta oli kesäkuussa pidetyt presidentinvaalit, joissa olivat ehdokkaina istuva presidentti Dahir Rayale Kahin UDUB-puolueesta sekä opposition edustajat Ahmed Mohamed Mohamuud Siilaanyo, Kulmiye-puolue ja Faisal Ali Farah Waraabe, UCID-puolue (Usbiga Caddalaada iyo Daryeelka eli Oikeudenmukaisuuden ja Hyvinvoinnin Puolue). Viimeksi mainittu on myös Suomen kansalainen. Vaalit voitti opposition Ahmed Mohamed Mohamuud Siilaanyo ja uusi hallitus nousi valtaan 26.7.2010. Sekä vaalien alla että vallanvaihtoa edeltävänä aikana maassa pelättiin väkivaltaisuuksia ja al-Shabaabin järjestämiä iskuja, joita ei kuitenkaan tullut. Kansainvälistä vaalitarkkailua Somalimaassa koordinoineen Progressio-järjestön mukaan Somalimaan presidentinvaalit olivat vapaat ja reilut, ja täyttivät kansainväliset standardit. Progression vaalitarkkailuprosessiin osallistui myös Solidaarisuuden koordinoima suomalainen kansalaisjärjestödelegaatio, johon Solidaarisuus haki ja sai erillisrahoituksen ulkoministeriön Afrikan ja Lähi-idän osastolta. Delegaation tarkoituksena oli hankkia tärkeää ensikäden tietoa vaalien toimivuudesta, läpinäkyvyydestä ja luotettavuudesta erityisesti sukupuolten välisen tasa-arvon näkökulmasta. Delegaatioon kuuluivat tutkija Marja Tiilikainen (pj), tulkki ja Turun kaupunginvaltuutettu Roda Hassan, kansalaisaktivisti Abdirahim Hussein sekä Solidaarisuuden maakoordinaattori Airi Kähärä.

Somalimaa nousi vaalien myötä vuonna 2010 maailmalla tiedotusvälineiden otsikoihin poikkeuksena Afrikan sarvessa – maana, jossa ponnistellaan aidosti toimivan demokratian syntymiseksi. Vaikka maan itsenäisyyttä ei ole vielä kukaan tunnustettu kansainvälisesti, ja tunnustamiseen liittyvä vaikuttamistyö etenee

hyvin hitaasti, positiivinen merkki oli se, että demokratiaprosessiin tutustumassa kävi vuoden aikana useita valtiollisia delegaatioita, myös Pohjoismaista. Yhdysvallat ilmoitti ensimmäistä kertaa jopa rahallisesta tuesta maatalouden, vesihuollon, terveyden ja koulutuksen saralla. Tämä on toisaalta myös lisännyt pelkoa al-Shabaabin vastareaktioista. Myös kansainvälisiä kansalaisjärjestöjä ilmestyi maahan ennätysmäärä.

Uuden hallituksen myötä myös naisten asema poliittisessa päätöksenteossa vahvistui: uuteen kabinettiin valittiin kolme naisministeriä ja presidentin toimiston humanitaaristen asioiden yksikön johtajaksi valittiin myös nainen. Naisjärjestöjen aktivistit aloittivat myös uudelleen hallinnon ja parlamentin tasa-arvokiintiöasetuksen edistämistyön. Kiintiölakihan hyväksyttiin jo aiemmin vuonna 2009 parlamentin alahuoneessa, mutta hylättiin vanhoillisessa ylähuoneessa. Vuosi 2010 päättyi Somalimaassa kuitenkin aikaisempaan verrattuna poikkeuksellisen myönteisissä olosuhteissa naisten poliittisen osallistumisen näkökulmasta. Naiset osallistuivat vuoden 2010 vaalikampanjointiin vahvasti ja vaalipäivänä heitä näkyi vaalivirkailijoina sekä puolueiden edustajina. Tarkkailijoiden arvioiden mukaan naisia kävi äänestämässä jopa miehiä enemmän.

Vaikka vuoden 2010 toimintaympäristö oli siis tietyltä osin suotuisa sukupuolten välisen tasa-arvon toteutumiseksi, Etelä-Somalian tilanne varjosti kuitenkin tätä kehitystä. Naisten asema etelän konfliktialueella heikentyi entisestään ja lisäsi Somalimaassa pelkoa siitä, että Somalimaan toisenlainen kehityskulku aiheuttaisi syitä terrori-iskuihin. Tästä syystä oli havaittavissa mm. sitä, että naiset pukeutuivat loppuvuodesta peittävämmiin välttääkseen provokaatiota. Tämä osoittaa sen, että tilanne alueella on demokratian kehityksestä huolimatta vielä hyvin hauras.

UNICEFin tilastojen mukaan yli 90 % somalialaisista tytöistä joutuu sukuelinten silpomisen uhriksi lapsuudessaan, mutta vuonna 2010 Somalimaassa nähtiin, että muutoksia on ilmassa myös tämän ihmisoikeusloukkauksen suhteen. Vaikuttaa siltä, että leikkauksen vaarallisimmasta muodosta (faraoninen) ollaan paikoitellen pikkuhiljaa luopumassa ja siirtymässä sen lievimpään muotoon (sunna). Tämä liittyy osittain diasporan vaikutukseen tämän haitallisen perinteen kitkemiseksi. Valtaosassa maita, joissa diaspora elää, silpominen on laitonta. Näin ollen paluumuuton myötä maahan kantautuu myös kielteisiä asenteita silpomista vastaan. Konfliktien jälkeiselle rauhanajalle on myös tyypillistä se, että yhteiskunnat käyvät läpi nopeita muutoksia, joista yksi esimerkki saattaa Somalimaan kohdalla olla asenteet silpomista kohtaan. Solidaarisuuden hankkeen yhteydessä toteutetun arvion mukaan ilmassa on myös muutoksia sen suhteen, että silpomista ei harjoiteta enää niinkään uskonnollisin, vaan kulttuurillisin perustein.

Solidaarisuuden pitkäaikaisen kumppanijärjestön, CHLE:n puheenjohtaja, Shukri Ismael vieraili Suomessa marraskuussa 2010 Solidaarisuuden 40-vuotisjuhlallisuuksien kunniaksi. Ismael tapasi suomalaisen järjestökentän, ulkoasiainministeriön, eduskunnan, opetussektorin sekä yksityissektorin edustajia.

Solidaarisuuden työ vuonna 2010

Solidaarisuus tuki Somalimaassa vuonna 2010 naisten yhteiskunnallista ja poliittista osallistumista edistävää sekä tyttöjen sukuelinten silpomista vastustavaa työtä. Kumppaneina näissä hankkeissa olivat naisjärjestöjen kattojärjestö Nagaad sekä Candlelight for Health, Education and Environment.

Avaimena naisten poliittiseen osallistumiseen nähtiin luku- ja kirjoitustaito, sillä ilman näitä taitoja Somalimaan huonosti koulutetuilla naisilla ei ole mahdollisuuksia itsenäistyä taloudellisesti ja sitä kautta päästä mukaan yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Myös vaikuttamistyötä viranomaisten ja uskonnollisten johtajien suhteen tehtiin naisten aseman edistämiseksi.

Tyttöjen sukuelinten silpomisen vastaisen hankkeen ensimmäinen vaihe päättyi vuoden 2010 lopussa. Hankkeen aikana koulutettiin paikallisyhteisöjä, terveydenhoitotahoja, opettajia ja tehtiin vaikuttamistyötä paikallisviranomaisien ja uskonnollisten johtajien parissa kahdessa eri läänissä, Togdheerissa ja Sanaagissa. Arviointiprosessin tulosten mukaan ilmassa oli nähtävissä selviä asennemuutoksia – sukuelinten silpomisen tunnustetaan jo ongelmaksi hankkeen toiminta-alueilla.

SVT-ohjelman toteuma Somalimaassa vuonna 2010 oli 266 617,43 euroa. Osa budjetista rahoitettiin Nenäpäivä-keräyksestä saaduilla tuloilla. Tarkemmat hankearviot löytyvät liitteestä 1.

4.1.3. Sukupuolten tasa-arvo Ugandassa vuonna 2010

Toimintaympäristö

Myös Ugandassa elettiin vuonna 2010 poliittisesti mielenkiintoista aikaa, sillä maassa valmistauduttiin vuoden 2011 presidentinvaaleihin, joiden ehdokkaiksi nimettiin, jälleen kerran, lähes 25 vuotta maata johtanut presidentti Yoweri Museveni sekä oppositiojohtaja Kizza Besigye. Loppuvuodesta 2010 toteutettiin Musevenin NRM-puolueen esivaalit, jotka tosin päättyivät kaaokseen, kun moni istuva puolueen kansanedustaja hävisi vaalit, eivätkä he voineet asettua ehdokkaaksi puolueessa. Puolueen sisäiset kiistat vaaliehdokaslistoista aiheuttivat jopa väkivaltaisuuksia paikallisesti. Vaikka vuoden aikana oli aistittavissa kasvavaa tyytymättömyyttä Musevenia kohtaan, hän oli kuitenkin vaalien ehdoton ennakkosuosikki¹. Tämä johtui lähinnä opposition hajanaisuudesta ja kansan halusta varmistaa maan vakaus. Kulunut 25-vuotisjakso on kuitenkin ollut koko Ugandan itsenäisyyden aikana pisin rauhan aika. 1980-luvulla loppunut sisällissota on jäänyt historiaan ja myös Pohjois-Ugandassa pitkään tuhoa aiheuttanut Lord Resistance Army (LRA) siirtyi Ugandan pohjoisosista naapurivaltioiden puolelle.

Vuonna 2010 Ugandaan saapui kuitenkin uusi terrorismiuhka. Uganda on ollut Burundin ohella Afrikan Unionin AMISOM-kriisinhallintajoukkojen selkäranka taistelussa islamisteja vastaan Somaliassa. Vaikka joukkojen rahoitus tulee pitkälti Afrikan ulkopuolelta, sai Uganda maksaa osallistumisestaan kovan hinnan kun al-Shabaab räjäytti heinäkuussa 2010 Kampalassa kaksi pommia surmaten noin 80 henkeä. Somaliterroristit ovat toistuvasti uhanneet uusilla iskuilla, jos Uganda ei vedä joukkojaan pois maasta. Uganda päinvastoin lisäsi joukkojaan ja Museveni teki jopa pikavisiitin Mogadishuun. Terroriuhka lisäsi tuntuvasti turvatoimia kaikissa julkisissa paikoissa.

Sukupuolten välisen tasa-arvon tiellä edettiin vuonna 2010. Maassa on erillinen tasa-arvoministeriö ja parlamentissa on tällä hetkellä korkein naisedustus maan historiassa eli 30 % (102 naista). Ugandan perustuslaki määrittelee parlamentin naiskiintiön 18 prosenttiin. Kaikissa hallintorakenteissa alimmasta ylimpään naisedustus on vähintään 30 %. Vuonna 2010 astui voimaan myös kaksi erittäin tärkeää naisten oikeuksia edistävää lakia: perheväkivallan vastainen laki alkuvuodesta ja tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen vastainen laki loppuvuodesta. Perheväkivaltalaki kieltää kaiken perheväkivallan ja määrittelee siihen liittyvät rangaistukset ja oikeudelliset prosessit. Sukuelinten silpomisen vastainen laki tuomitsee itse silpomisen lisäksi siihen yllyttämisen, rohkaisemisen tai siihen liittyviin riitteihin osallistumisen. Vankeusrangaistus kaikissa näissä tapauksissa on suurempi, jos kyseessä on silpomisen uhrin läheinen, kuten vanhempi tai aviopuoliso. Toisin kuin Somalimaassa, Ugandassa ei ole kyseessä koko maan kattava haitallinen perinne. Silpomisen harjoittaminen rajoittuu tiettyihin, maan itäosissa asuviin heimoihin.

Lakien voimaanastuminen oli historiallinen edistysaskel kohti tasa-arvoisempaa yhteiskuntaa, vaikka niissä on myös tiettyjä heikkouksia, mm. perheväkivallan tekijän rangaistukseksi määritellään laissa joko sakot tai korkeintaan kahden vuoden vankeusrangaistus. Suuri haaste onkin se, miten lakien sisältöä ja niiden

¹ Raporttia kirjoittaessa on jo tiedossa että Museveni voitti helmikuussa 2011 pidetyt presidentinvaalit.

noudattamisen välttämättömyyttä saadaan levitettyä kansan parissa. Tämä on erityisen haastavaa ympäristössä, jossa perheväkivalta on edelleen normi. Arvioiden mukaan jopa 70-80 prosentissa ugandalaisista perheistä väkivalta on osa naisten elämää.

Viimeisten 20 vuoden aikana Uganda on onnistunut laskemaan aikuisten hiv-levinneisyyden 30 prosentista 6.5 prosenttiin, jossa se on pysytellyt muutaman vuoden ajan. Vuonna 2010 tuli ilmi 130 000 uutta infektiota ja niistä suurin osa esiintyi nuorilla aviopareilla. Yksi suurimmista haasteista oli edelleen testauksen vähäisyys, sillä vain n. 20 % ugandalaisista on käynyt hiv-testeissä. Toinen haaste oli lääkkeiden saatavuus. Arvioiden mukaan n. 200 000 hiv-positiivista henkilöä saa antiretroviraali-lääkkeitä, kun tarve olisi kaksinkertainen.

Solidaarisuuden työ vuonna 2010

Solidaarisuus edistää Ugandassa naisten ja miesten välistä tasa-arvoa seksuaalikasvatuksen sekä perheväkivallan vastaisen työn kautta. Hankekumppaneina tässä työssä toimivat vuonna 2010 Concern for Children and Women Empowerment (COFCawe) ja Uganda Media Women's Association (UMWA).

Seksuaalikasvatusta toteutettiin Wakison läänissä laajamittaisesti kouluissa ja koulun ulkopuolelle jääneiden nuorten keskuudessa. Alueella myös paikallisviranomaisiin vaikuttaminen sekä tiedotustyö median kautta seksuaaliterveyskysymyksissä olivat olennainen osa hanketyötä. Myös perheväkivallan vastainen työ perustui tiedotusvälineiden avainasemaan asenteiden muutoksiin tähtäävässä työssä. Vuonna 2010 Ugandassa kiinnitettiin myös erityishuomiota kumppanijärjestöjen väliseen yhteistyöhön, toteuttamalla yhteistä tiedotustyötä perheväkivallan ja hiv-tartuntojen ehkäisemiseksi.

SVT-ohjelman toteuma Ugandassa vuonna 2010 oli 420 329 euroa. Tarkemmat hankearviot löytyvät liitteestä 1.

4.1.4. Lähialueyhteistyö vuonna 2010

Toimintaympäristö

Karjalan tasavallan väestön elämää kuvasi vuonna 2010 edelleen epävarmuus, joka näkyi työttömyytenä, syrjäytymisenä ja köyhyytenä. Talouskasvun osalta vuodelle ei ollut odotuksia. Perheiden häilyvä taloudellinen tilanne heijastui edelleen myös sosiaalisina ongelmina. Alkoholisairaudet ovat merkittävä kansanterveysongelma koko Venäjällä, jossa alkoholin on arvioitu olevan tärkein yksittäinen sairauksien aiheuttaja etenkin miesten keskuudessa. Vuosien 1990 ja 2006 välillä alkoholin kulutus kasvoi Venäjällä 2,5-kertaiseksi. Alkoholismi heijastuu perheiden sisäisten ristiriitojen selvittämisessä – useiden tutkimusten mukaan sillä on suuri merkitys mm. perheväkivaltilanteiden syntymisessä.

Yleisestä hälyttävästä päihteiden käytön määrästä huolimatta Karjalan tasavallassa päihdetyö on tuottanut tulosta. Tutkimusten mukaan päihteistä riippuvaisten henkilöiden määrä on laskenut vuodesta 2003 lähtien 37 prosentilla. Laskevan tendenssin arvioidaan myös jatkuvan. Karjalassa päihteitä käyttää 58 henkilöä 100 000 asukasta kohti, mikä on neljä kertaa pienempi luku kuin keskimäärin Venäjän muilla alueilla.

Perheväkivalta on edelleen Venäjällä vaiettu ongelma, eikä maassa ole edelleenkään voimassa siihen liittyvää lainsäädäntöä. Myös Karjalassa päihteiden käyttö on yleistynyt ongelma, joka heijastuu myös alueen perheväkivaltalukuihin.

Hiv- tartuntojen määrä on ollut Venäjällä nousussa vuodesta 2007 lähtien. Vuoden 2010 alussa hiv-positiivisia oli Venäjällä runsaat puoli miljoonaa. Luoteis-Venäjällä hiv-positiivisten määrä on myös lisääntynyt tasaisesti, mutta luvut ovat korkeammat kuin Venäjällä keskiarvoisesti. Karjalan tasavallassa hiv-tartuntoja on kuitenkin vähemmän kuin Venäjällä ja Luoteis-Venäjällä keskimäärin.

Solidaarisuuden työ vuonna 2010

Vuonna 2010 Solidaarisuus toteutti edelleen perheväkivallan vastaista sekä päihteiden käyttöä ja seksuaalitautilien ehkäisemistä edistävää lähialueyhteistyötä Venäjän Karjalassa, Pitkärannan ja Värtsilän kunnissa. Yhteistyökumppaneina toimivat Pitkärannan piiri ja Värtsilän kunta. Suomalaisina kumppaneina toimi Karjalan Apu ry sekä Pitkärannan hankkeen osalta Ensi- ja turvakotienliitto.

Perheväkivaltaa ehkäisevä työ edistyi Pitkärannassa erityisesti viranomaisten välistä yhteistyötä kehittämällä sekä tiedotustyöllä. Värtsilässä vietiin eteenpäin päihteiden käytön vastaista sekä nuorisotyötä kehittävää hiv/aidsin vastaista työtä koulutusten, valistustapahtumien sekä median välityksellä. Vuonna 2010 hankkeita toteutettiin aiempaa enemmän venäläisen osaamisen pohjalta, mikä tukee hankkeiden kestävyttä tulevaisuudessa.

Lähialueyhteistyöhankkeiden toteuma vuonna 2010 oli 100 396,41 euroa. Tarkemmat hankearviot löytyvät liitteestä 1.

4.2. TT- ohjelman toteutus ja seuranta vuonna 2010

Työ ja toimeentulo-ohjelman tavoitteena on köyhyyden vähentyminen yhteistyöalueillamme naisten ja miesten tekemän säällisen työn kautta. Solidaarisuuden työ ja toimeentulo-ohjelma tähtää siihen, että ihmiset voivat omalla työllään ansaita tarvittavan toimeentulon nostaakseen itsensä pois köyhyydestä. Ohjelma keskittyy köyhimpien perheiden toimeentulon ja ruokaturvan parantamiseen. Ohjelmatasolla tuloksia on kaksi ja niitä seurataan kuuden yleisemmän indikaattorin avulla.

TYÖ JA TOIMEENTULO- OHJELMA			
TAVOITE	INDIKAATTORI		VUODEN 2010 ARVIOINTIA
Köyhyys on vähentynyt yhteistyöalueillamme naisten ja miesten tekemän säällisen työn kautta	Ohjelman tulosten perusteella voidaan sanoa, että köyhyys on yhteistyöalueillamme vähentynyt ohjelmakaudella		Ks. analyysi taulukon alla
TULOS	INDIKAATTORI	HANKE, KUMPPANI, MAA	VUODEN 2010 ARVIOINTIA
Mahdollisuudet hankkia kohtuullinen toimeentulo ovat parantuneet	Naisten ja miesten tulot ovat parantuneet	Kauppa ja kehitys, UCANS, Nicaragua	Vuonna 2010 osuuskuntien jäsenten tuotanto kasvoi seuraavasti: <ul style="list-style-type: none"> ○ maitotuotteiden myynti +33% ○ vihannesten myynti +8% ○ kananlihan myynti +200% ○ maissirinkalien myynti +20% ○ Estelín myyntipisteen liikevaihto +100%
		Osuuskuntien kehitys, UCANS, Nicaragua	○ kasvanut tuotanto tarjosi työtä yli sadalle hengelle

		Ammattikoulutus, CLHE, Somalimaa	<p>Ammattikoulusta valmistuneiden tilanne:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="4">työllistymisaste 2010</th> </tr> <tr> <th></th> <th>bura</th> <th>ergavo</th> <th>yht</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>M</td> <td>48 %</td> <td>57 %</td> <td>52 %</td> </tr> <tr> <td>F</td> <td>43 %</td> <td>64 %</td> <td>54 %</td> </tr> <tr> <td>yht</td> <td>45 %</td> <td>60 %</td> <td>53 %</td> </tr> </tbody> </table>	työllistymisaste 2010					bura	ergavo	yht	M	48 %	57 %	52 %	F	43 %	64 %	54 %	yht	45 %	60 %	53 %
työllistymisaste 2010																							
	bura	ergavo	yht																				
M	48 %	57 %	52 %																				
F	43 %	64 %	54 %																				
yht	45 %	60 %	53 %																				
		Bioöljykasvien tuotanto, CLHE, Somalimaa	Suunnitteluvaihe kesken hankkeessa.																				
		Luomutuotanto, IRDI, Uganda	Tuottajien lisääntyneestä tulotasosta kertoo seuraavien hyödykkeiden kasvu: <ul style="list-style-type: none"> o matkapuhelimien määrä +29% o radioiden määrä +11% 																				
		Alueellinen osuustoiminta, ACE, Uganda	Hanke alkaa vuonna 2011.																				
	Asenteet oman työn kautta tapahtuvaan elintason nostamiseen ovat parantuneet	Kauppa ja kehitys, UCANS, Nicaragua	Ei tietoa vielä saatavilla, tieto kerätään syksyllä 2011 hankkeen loppuraportin yhteydessä.																				
		Osuuskuntien kehitys, UCANS, Nicaragua	Ei tietoa vielä saatavilla, tieto kerätään syksyllä 2011 hankkeen loppuraportin yhteydessä.																				
	Naisten ja miesten kyvyt kohtuullisen toimeentulon hankkimiseen ovat kehittyneet	Kauppa ja kehitys, UCANS, Nicaragua	Vuonna 2010 osuuskuntien jäsenen tuotanto kasvoi seuraavasti: <ul style="list-style-type: none"> o maitotuotteiden myynti +33% o vihannesten myynti +8% o kananlihan myynti +200% o maissirinkeliä myynti +20% 																				
		Ammattikoulutus, CLHE, Somalimaa	<ul style="list-style-type: none"> o 272 nuorta valmistui ammattiin o 80% valmistuneista suoritti loppukokeen vähintään kohtalaisin arvosanoin (> 50/100) o 165 naista oppi lukemaan ja laskemaan 																				
Pienviljelijöiden ja -yrittäjien tuottavuus on kasvanut	Resurssien tuottavuus on parantunut	Kahvinkuivaamo, Tierra Nueva, Nicaragua	Osuuskuntien tuotanto kasvoi vuonna 2010: <ul style="list-style-type: none"> o kustannukset/pauna -14% o hävikki vähentynyt 75%-83% o myydyin kahvin hinta yli 10% > muiden vastaavien myyjien saama hinta 																				
		Osuuskuntien kehitys, UCANS, Nicaragua	Osuuskuntien tuotanto kasvoi vuonna 2010: <ul style="list-style-type: none"> o tuottavuus, punapapu +30% 																				
		Luomutuotanto, IRDI, Uganda	o 38-40 prosenttia hyödynsaajista on ottanut ainakin yhden tuottavuutta parantavan teknologian käyttöönsä																				
		Alueellinen osuustoiminta, ACE, Uganda	Hanke alkaa vuonna 2011.																				
	Tuotannon määrä ja laatu on parantunut	Osuuskuntien kehitys, UCANS, Nicaragua	o papujen ja maissin tuotanto kasvanut 60–66% kastelujärjestelmien avulla																				
		Kauppa ja kehitys, UCANS, Nicaragua	<ul style="list-style-type: none"> o 5 maissileipomoa täytti alan kansalliset laatuvaatimukset o 4 maissileipomoa siirtyi uusiin pakkauksiin (tuoteseloste ravintoarvoineen, viimeinen myyntipäivä, viivakoodi) 																				

		Kahvinkuivaamo, Tierra Nueva, Nicaragua	Osuuskuntien tuotannon laatu kehittyi vuonna 2010 seuraavasti: <ul style="list-style-type: none"> o kosteusprosentti laskenut 13,5-14% -> 12% o laatupisteytys 80% -> 83% o makuviallisten papujen osuus vähentynyt 2 prosenttiyksikköä o ei yhtään palautusta eikä huomautusta asiakkailta o vientilaatuisen kahvin osuus tuotannosta noussut 75% -> 90%
		Luomutuotanto, IRDI, Uganda	Ei vielä muutoksia
	Perheviljelijöiden kyky toimia markkinoilla ammattimaisesti ja järjestäytyneesti on kasvanut	Kahvinkuivaamo, Tierra Nueva, Nicaragua	<ul style="list-style-type: none"> o ulkomaisten asiakkaiden määrä kasvoi yhdellä o ei yhtään palautusta eikä huomautusta asiakkailta kahvierien suhteen
		Luomutuotanto, IRDI, Uganda	<ul style="list-style-type: none"> o Viisi tuottajaryhmää aloitti yhteismarkkinoinnin

Tavoitteen indikaattorin analyysi: Solidaarisuuden ohjelmakausi on vielä kesken ja monessa tapauksessa hankkeiden vaikuttavuutta on vielä liian aikaista arvioida. Hankkeissa vuonna 2010 saavutettujen tulosten perusteella voidaan kuitenkin sanoa, että Solidaarisuuden hankealueilla on jo näkyvissä merkkejä köyhyyden vähentymisestä niin toimeentulomahdollisuuksien kuin tuottavuudenkin saralla. Solidaarisuuden hankkeiden hyödynsaajien parissa tulot ovat kasvaneet mutta luonnollisesti on vaikea yksiselitteisesti todentaa, mikä on Solidaarisuuden hanketyön vaikutus kohonneisiin ansioihin ja mikä osuus johtuu esimerkiksi yleisen taloustilanteen kohentumisesta tai nousseista myyntituotteiden hinnoista. Hitaasti tapahtuvien asennemuutoksien arviointia tehdään eri hankkeissa eri aikoihin, mutta tulohankintakykyjen kehittymisestä on hankkeiden tulosten perusteella viitteitä. Näiden indikaattoreiden perusteella voidaan sanoa, että mahdollisuudet kohtuullisen toimeentulon hankkimiseen ovat parantuneet. Näin lyhyellä aikavälillä on mahdotonta arvioida maatalouden tuottavuutta, koska pinta-alakohtaiset satomäärät vaihtelevat ilmastollisista syistä enemmän kuin varsinaisen tuottavuuden muutoksen takia. Vaikka tuotannon määrän vaihteluiden syitä ei voidakaan vielä arvioida, niin tuotannon laatu on selvästi kehittynyt. Myös kustannusten alentumisesta ja hävikin pienenemisestä on hyvin selviä merkkejä. Vaikka tuotantomäärien muutoksia ei ilmastotekijöiden suuren vaikutuksen takia voida lukea vielä tuottavuuden muutoksien alle, niin tuottavuus näyttäisi indikaattoreiden valossa olevan kasvamassa.

Vuonna 2010 käynnissä olleet hankkeet, niiden toteuttajat ja taloudellinen toteuma:

HANKE	KUMPPANI	MAA	TOTEUMA (€)
Nuorten voimallistaminen ammattikoulutuksen kautta Buraossa ja Ergavossa	CLHE	Somalimaa	285 389,75
Bioöljykasvien viljely	CHLE	Somalimaa	22 169,96
Naisten voimallistaminen oma-apuryhmien avulla	PDA	Intia	74 601,50
Pohjois-Nicaraguan maaseudun osuuskuntien kehitys	UCANS	Nicaragua	195 418,56
Kauppa ja kehitys	UCANS	Nicaragua	206 232,91
Kahvinkuivaamon kehitys	Tierra Nueva	Nicaragua	93 215,88
Alueellisten osuuskuntien ja tuottajajärjestöjen kehittäminen	ACE	Uganda	10 079,93
Pienviljelijöiden tuottavuuden ja markkinointikanavien kehittäminen	IRDI	Uganda	95 596,95

Naisten tulojen kohentaminen mikroluottojen avulla (loppuevaluatation loppuerä)	CCS	Somalimaa	2332,72
TT-OHJELMA YHTEENSÄ (€)			985 038,16

Kaikkien ohjelman hankkeiden tarkemmat kuvaukset vuodelta 2010 löytyvät liitteestä 2.

4.2.1. Työ, toimeentulo ja talous Nicaraguassa vuonna 2010

Toimintaympäristö

Nicaraguan talous palautui edellisen vuoden parin prosentin takapakista takaisin vajaan kolmen prosentin kasvu-uralle. Vienti kasvoi noin 32 prosenttia vuoteen 2009 verrattuna. Nousuun vaikutti kohtalaisen hyvä kahvisato ja parantunut kahvin hinta sekä eräiden muiden vientituotteiden kuten sokerin, kullan ja banaanien maailmanmarkkinahintojen kohoaminen. Nicaraguan verovapaiden vyöhykkeiden tekstiilialan yritysten tilauskanta kasvoi edellisen vuoden tuntuvan laskun jälkeen ja maahan saapuneiden turistien määrä ylitti ensimmäistä kertaa miljoonan rajan. Nicaraguan vienti on yhä Keski-Amerikan maista vähäisintä, vain kuusi prosenttia alueen viennin arvosta. Vienti oli hyvin keskittynyttä, viiden yrityksen vastatessa yli neljäsosasta koko viennistä, sekä raaka-ainepainotteista (jopa metalliromun viennin arvon ylitti kaikkien teollisuustuotteiden viennin).

Taloukasvun imussa myös inflaatio kiihtyi, mutta pysyi nicaragualaisittain alhaisena noin viidessä prosentissa. Maan vaihtotaseen vaje kuitenkin lievästi syveni reiluun kuuteentoista prosenttiin BKT:stä. Vaje on aika hurja, mutta se on kuitenkin puolet pienempi kuin maassa historiallisesti on ollut. Nicaragua ja muut Keski-Amerikan maat allekirjoittivat toukokuussa 2010 Euroopan Unionin kanssa ns. assosiaatiosopimuksen. Ennen allekirjoitusta sopimuksesta käytiin kovia kiistoja, mutta musteen kuivumisen jälkeen se ei lopulta herättänyt Nicaraguassa suurta huomiota. Ulkomailla asuvien nicaragualaisten kotimaahansa lähettämien rahalähetysten määrä kääntyi kasvuun, kun siirtotyöläisten ansiomahdollisuudet Yhdysvalloissa, El Salvadorissa sekä Panamassa parantuivat laman hellittämisen myötä, mutta ei vielä palautunut matalasuhdannetta edeltävälle tasolle.

Nicaraguan poliittisen vallan keskittymisellä ja korruptiolla on merkitystä siihen, että avunantajien joukkopako maasta jatkui vuonna 2010 kun Iso-Britannian ja Ruotsin jälkeen lähdöstä ilmoittivat vielä Hollanti, Norja, Tanska ja Itävalta. Avunantajamaiden keskittäessä toimintojaan kehitysyritysteistyönsä saralla yleisesti, on hankalasta kumppanimaasta helppo luopua. Toisaalta esimerkiksi Venäjä liittyi paikkaamaan harvenevia tukijoiden rivejä budjettituen muodossa. Venezuelan hallitus on entistä vahvemmassa roolissa Nicaraguan tukijana, mutta avun seuranta on käytännössä mahdotonta, koska varoja ei budjetoida valtion budjettiin muiden kehitysyritysteistyövarojen tavoin. Valtionhallinnon korruptiovaara on siis Nicaraguassa ilmeinen.

Virallisten mittareiden mukaan yritysten toimintaympäristössä ei tapahtunut mainittavaa muutosta, mutta tosiasiasa kasvanut poliittinen epävarmuus, korruptio ja oikeusjärjestelmän politisoituminen heikensivät yritystoiminnan edellytyksiä. Yritystoiminnan helpottaminenkaan ei ole ollut hallituksen prioriteettilistalla, joten varsinaista kehitystä tällä saralla ei ole tapahtunut toisin kuin monissa muissa Latalaisen Amerikan maissa. Nicaraguaa voidaan vielä toistaiseksi pitää yritystoiminnan heppouden kannalta Latalaisen Amerikan keskikastiin kuuluvana. Pullonkauloina ovat säilyneet muun muassa byrokraattiset lupakäytännöt - kuten Keski-Amerikan hitain omaisuuden rekisteröintiprosessi - sekä alueen heikoimmat lainamarkkinat.

Ympäristöoloissa esiintyi lisääntyvää epävakausta, joka vaikeutti maataloustuotantoa ja horjutti ruokaturvaa. Pitkään jatkunut ankara kuivuus vaihtui kesällä 2010 poikkeuksellisen runsassateiseksi

sadekaudeksi. Tällä kertaa kuivuuden sijaan tulvat sekä maan liian runsas kosteus olivat satovahinkojen takana. Sateet hävittivät valtaosan kesän papusadosta ja aiheuttivat suuria vahinkoja myös maissille ja vihanneksille. Monet viljelijät jättivät syyskylvönsä tekemättä peltojen tulvimisen takia.

Solidaarisuuden työ vuonna 2010

Solidaarisuus jatkoi Nicaraguan pienviljelijöiden kehityksen tukemista osuuskuntien kautta. Solidaarisuuden kumppaneita vuonna 2010 olivat kaksi osuuskuntien yhteenliittymää: UCANS sekä Tierra Nueva. UCANS toimii Pohjois-Nicaraguassa, jossa äärimmäisessä köyhyydessä elävien ihmisten lukumäärä alueen kokoon nähden on Nicaraguan suurimpia. UCANS on alueen ainoa maatalousalan tuottajajärjestö, joka edustaa kaikkein pienimpiä ja köyhimpiä viljelijöitä. Tierra Nueva maan keskiosassa Boacossa puolestaan on paikallisosuuskuntien kattojärjestö, joka tarjoaa jäsenosuuskunnilleen mm. kahvin ja hunajan jalostukseen ja käsittelyyn sekä myyntisuhteisiin ja markkinointiin liittyviä palveluja. Tierra Nueva on nykyään hyvin verkostoitunut kansainvälisestikin ja on tiiviisti mukana luomutuotannon ja Reilun kaupan verkostoissa.

Nicaraguan TT-ohjelman kokonaiskulut vuonna 2010 olivat yhteensä 494 867,35 euroa. Tarkemmat hankekuvaukset löytyvät tämän toimintakertomuksen liitteestä 2.

4.2.2. Työ, toimeentulo ja talous Somalimaassa vuonna 2010

Toimintaympäristö

Taloudellisesti Somalimaassa vuosi 2010 ei paikallisella mittaristolla näyttäytynyt katastrofaaliselta, koska vuoden ensimmäinen sadekausi (*Gu*) oli melko hyvä, johtaen paikoitellen tyydyttäviin satoihin. Saudi-Arabian lihatuontikiellon poistuttua ja Berberan sataman infrastruktuurin parannuttua paimentolaiset saivat aikaisempaa enemmän karjanmyyntituloja. Tyydyttävien sateiden, paremman karjakaupan ja alentuneen viljan - ja khatin - hinnan vuoksi somalimaalaisten ostovoima parani vuonna 2010. YK:n (FSNAU) arvion mukaan koko Somalian alueella 2,4 miljoonaa ihmistä eli vuodenvaihteessa humanitaarisen avun tarpeessa.

Huolimatta siitä, että vuoden aikana saatiinkin alueella hieman sateita, vaikuttaa kuivuus maanviljelijöiden ja paimentolaisten elämään yhä enenevässä määrin. Loppuvuonna alkanut La Niña-ilmiö vähensi vuoden toisen sadekauden (*Deyr*) sateita ja aikaisti kuivan kauden (*Jilaal*) alkua siten, että vuoden vaihteessa kuivuuden merkkejä oli maassa. Karjataloudelle tärkeän durran toinen sato tuhoutui lähes täysin. Sateiden puutteen takia laidunalueet ovat kuivuneet. Paimentolaisten liikkuvuuden vuoksi harvat ruohikkoiset alueet puolestaan kärsivät ylilaiduntamisesta. Kamelien syntyvyys oli vähäistä johtaen kamelien vientihinnan nousuun ja maidontuotannon kutistumiseen. Veden hinta Somalimaassa nousi loppuvuodesta 150 prosenttia normaalia korkeammaksi. Kuivuus ei vuoden 2010 aikana kehittänyt nälänhädäksi asti, mutta karjatalouden mahdollisuuksien kapeneminen on pakottanut paimentolaisia ja maanviljelijöitä muuttamaan kaupunkiin. Kansainvälisen talouskriisin takia rahalähetykset diasporasta ovat ailahdelleet ja kannustaneet ihmisiä hankkimaan lisätuloja mm. polttamalla maan vähäistä puukantaa puuhiiliksi, ja jopa vientiin asti.

Rauhalliset vaalit, suuremmat eläinten viennistä saadut valuuttatulot ja ramadanin aikana hetkellisesti kasvaneet diasporan rahalähetykset johtivat shillingin revalvoitumiseen yhdellätoista prosentilla. Maan uusi hallinto on vaikuttanut suhtautuvan aikaisempaa kannustavammin yksityisyrityksiä kohtaan, mutta

konkreettisia lakimuutoksia ei vielä vuonna 2010 ilmaantunut. Valtion virkamiesten, poliisin, opettajien ja armeijan palkkoja nostettiin, minkä toivotaan estävän aivovuotoa. Samalla se kuitenkin luo heikolle valtiontaloudelle paineita. Uuden presidentin vaalilupaus oli myös ilmainen peruskoulutus kaikille vuoden 2011 alusta lähtien, mutta toistaiseksi tarvittavien uusien opettajien palkkoihin ei ole ollut varaa. Somalimaassa opetussektorin pääpaino on peruskoulutuksessa, ammatillisesta koulutuksesta vastaavat pitkälti kansalaisjärjestöt.

Etelä-Somaliassa tilanne ei ole rauhoittunut. Vuonna 2009 nimitetty pääministeri erosi syksyllä 2010 perustuslain uudistukseen liittyvien erimielisyyksien vuoksi. Uusi, entistä suppeampi väliaikaishallitus nimitettiin marraskuussa 2010. Väliaikaishallituksen sekä Ugandan ja Burundin joukoista koostuvan Afrikan Unionin AMISOM-kriisinhallintajoukkojen taistelut islamisteja vastaan jatkuivat kiivaina. Väliaikaishallitus onnistui saamaan hieman edellisvuotta suuremman alueen, noin 60 prosenttia, pääkaupungista haltuunsa. Loppuvuodesta al-Qaidaan yhteytensä tunnustanut al-Shabaab yhdistyi toisen tärkeän islamistiryhmän, entisen vihollisensa, Hizbul Islamin kanssa. Pakolaisvirta Somalimaahan, erityisesti Buraon kaupunkiin, jatkui vahvana luoden paineita niin ruoantuotantoon kuin työllisyyteenkin. Myöskään merirosvous ei näyttänyt tyyntymisen merkkejä. Taistelujen takia maansisäisten pakolaisten määrä Somaliassa kasvoi YK:n (UNHCR) arvion mukaan noin 24.000 ihmisellä kuukaudessa nousten 1,46 miljoonaan. Merirosvous vaikeutti myös kalastuselinkeinoa ja kansainvälistä kauppaa, mutta on toisaalta kasvattanut Somalimaan Berberan sataman asemaa ja lisännyt työmahdollisuuksia alueella. Berberan kautta kulkeekin jo kaksi kolmasosaa koko Somalian karjanviennistä. Myös uudelleenavattu Buraon teurastamo on hyötynyt Etelä- ja Keski-Somalian teurastamojen suljetuista ovista.

Solidaarisuuden työ vuonna 2010

Solidaarisuuden työ ja toimeentulo -ohjelman ainoa kumppani Somalimaassa vuonna 2010 oli CLHE. Järjestö on Somalimaan kehittyvän kansalaisyhteiskunnan kokeneimpia toimijoita ja tekee perinteisen hanketyön lisäksi merkittävää vaikuttamistoimintaa. Solidaarisuus jatkoi CLHE:n kanssa työtä naisten ja nuorten ammattikoulutuksen ja pienyrittäjyyden edistämiseksi. Ammattikoulusta valmistui 272 nuorta ja lisäksi 215 aloitti opintonsa syyslukukaudella. Oppilaat työllistyivät melko hyvin ja vaalivuosi tarjosi lisätyömahdollisuuksia vaalikomissiossa ja puolueissa. Toisaalta kuivuus haittasi joidenkin oppilaiden osallistumista, kun he joutuivat olemaan hätäapuhommissa auttamassa perhettään. Vuonna 2010 aloitettiin myös uuden bioöljykasvien viljelyhankkeen suunnitteleminen, varsinainen hanke alkaa syyskaudella 2011.

Somalimaan työ ja toimeentulo-ohjelman kokonaiskustannukset vuonna 2011 olivat yhteensä 309 892,43 euroa. Tarkemmat hankekuvaukset löytyvät tämän toimintakertomuksen liitteestä 2.

4.2.3. Työ, toimeentulo ja talous Ugandassa vuonna 2010

Toimintaympäristö

Ugandan talous jatkoi vahvalla kasvu-uralla vaikka reaalisen BKT:n kasvuvauhti hidastui hurjasta seitsemästä reilulla prosenttiyksiköllä. Vaihtotaseen vaje kasvoi parilla prosenttiyksiköllä reiluun kuuteen prosenttiin BKT:sta. Kahvi säilytti asemansa tärkeimpänä vientituotteena noin 10 prosentin osuudellaan, vaikka vienti kärsikin Islannin tulivuorenpurkauksen Euroopan kaupalle aiheuttamista vaikeuksista ja tuotanto maavyörymistä tärkeillä kahvialueilla. Myös kahvin hinnannousu vaikuttaa kunnolla vasta vuoden 2011 myynteihin. Uganda on lisännyt arvokkaamman arabica- lajikkeen tuotantoa, mutta tulokset

näkyvät vasta myöhemmin. Itä-Afrikan Yhteisön (EAC: Kenia, Uganda, Tansania, Ruanda ja Burundi) yhteismarkkina-alue astui voimaan heinäkuussa 2010, mutta sillä ei ole ollut vielä suurta vaikutusta. Löydettyjen öljyvarantojen kaupallinen hyödyntäminen ei alkanut vielä vuonna 2010, kinastelu öljyn ympärillä kylläkin. Öljytuotteiden hinta Ugandassa heitteli suuresti johtuen toimitusvaikeuksista sisämaavaltioon. Inflaatio hidastui edellisen vuoden poikkeuksellisen korkeasta reilusta 14 prosentista hieman alle kymmeneen prosenttiin erityisesti ruoan hinnanlaskun vetämänä.

Huonon hallinnon takia Maailmanpankki alensi budjettitukeaan Ugandalle 15 prosenttia. Poliittinen epävarmuus, heikentynyt vienti ja energiasektorin dollarikysyntä johti shillingin arvon ennätykselliseen heikkenemiseen. Heinäkuinen pommi-isku Kampalassa lisäsi liiketoimintariskiä yleisesti.

Monen vuoden viivyttelyn jälkeen Uganda julkaisi vuonna 2010, opposition näkemyksen mukaan vaalityötä vauhdittamaan, uuden köyhyydenvähentämishjelmansa. Suunnitelma laajentaa maan kehitysstrategiaa köyhyyden vähentämisestä rakennemuutokseen talouskasvun lisäämiseksi. Suunnitelma on ensimmäinen kuuden viisivuotissuunnitelman sarjasta, jolla on tarkoitus muuttaa Uganda kolmessakymmenessä vuodessa ”moderniksi ja kukoistavaksi maaksi”.

Yritystoiminnan kannalta vuonna 2010 ei tapahtunut merkittäviä muutoksia toimintaympäristössä. Viiden viime vuoden aikana Uganda on muuttunut hieman helpommaksi yritystoiminnalle mutta muutokset ovat olleet melko hitaita. Uganda sijoittuu yritystoimintaympäristön kannalta alueen keskiluokkaan, ehkä hieman Tansaniaa ja Burundia helpommaksi mutta selvästi esimerkiksi Keniaa ja erityisen nopeasti tällä sektorilla kehittyntä Ruandaa vaikeammaksi. Jarruina on yhä muun muassa lupabyrokratia, heikko investointisuoja sekä sisämaa- asemasta ja huonosta infrastruktuurista johtuva kallis ulkomaankauppa.

Sateet olivat vuonna 2010 melko hyvät, jopa kroonisesta kuivuudesta kärsivässä Koillis-Ugandassa koettiin ensimmäinen hyvä sadekausi kolmeen vuoteen. Valitettavasti aluetta vaivasi loppuvuodesta myös hirssiin ja durraan tarttuneet kasvitaudit sekä joulukuussa puhjennut suu- ja sorkkatautiepidemia. Pohjois-Ugandan hyvät sateet tarjosivat maatalouden köyhille kausityöläisille aikaisempaa enemmän töitä. Paikoitellen sateet olivat liiankin runsaat ja Itä-Ugandassa sattui yli sata henkeä vaatinut maanvyörymä. Toinen sadekausi oli Etelä- ja Keski-Ugandassa hieman keskivertoa heikompi mutta sato oli lähes normaali.

Solidaarisuuden työ vuonna 2010

Ugandassa Solidaarisuuden kumppanijärjestöjä työ ja toimeentulo-ohjelmassa vuonna 2010 olivat maaseudun kestävään kehitykseen erikoistunut IRDI sekä Mubenden läänin Myanzin alueen maatalousosuuskuntien kattojärjestö ACE. IRDI on keskittynyt maaseudun ruohonjuurityöhön ja pyrkii tavoittamaan huono-osaisimmat perheviljelijät. Solidaarisuus parantaa IRDIn kautta maaseudun syrjäytyneiden perheiden ruokaturvaa kouluttamalla vertaistukiohjaajia, kehittämällä vedenkeruujärjestelmiä ja tarjoamalla moderneja tuotannonpanoksia. Erityisesti panostetaan luonnontaloudellisesti kestävään maatalouteen. Ruokaturvan parantamisen jälkeen seuraavassa vaiheessa kehitetään pienviljelijöiden markkinoillepääsyä.

Solidaarisuus haluaa tukea Ugandan maatalousosuuskuntia uuteen nousuun. Vuonna 2010 saatiin hankesuunnittelu Myanzin alueella toimivan alueellisen osuuskunnan, ACE:n kanssa valmiiksi. Tammikuussa 2011 alkavassa hankkeessa kasvatetaan alueellisten osuuskuntien kapasiteettia tuotannon modernisoimisen ohella.

TT-ohjelman kokonaiskustannukset Ugandassa vuonna 2010 olivat yhteensä 105 676,88 euroa. Tarkemmat hankekuvaukset löytyvät tämän toimintakertomuksen liitteestä 2.

4.3. Paikallisten kumppaneiden kapasiteetin vahvistaminen

Solidaarisuuden toimintaperiaatteisiin kuuluu olennaisena osana kansalaisyhteiskunnan vahvistaminen. Paitsi hankkeiden hyödynsaajien vahvistumista, Solidaarisuus tukee myös yhteistyökumppaniensa vahvistumista paikallisina kehitystä kestävästi edistävinä toimijoina. Kumppanien kapasiteetti on edellytys sille, että kehitysyhteistyötä tehdään laadukkaasti ja tuloksellisesti ja siten, että tuloksista hyödytään pitkälläkin aikavälillä. Toisaalta on kuitenkin huomioitava apuriippuvuuden riskit ja rohkaistava kumppaneita omaan varainhankintaan ja verkostoitumiseen.

Eryteisesti Solidaarisuuden tuotannollisia hankkeita toteuttavat kumppanit Nicaraguassa ja Somalimaassa ovat jo vuosia rahoittaneet pienen osan yhteistyöhankkeista itse. Kumppaneiden omarahoituksen avulla on pyritty luomaan mekanismi kestävyydelle, eli sille, että kumppanijärjestöllä on paitsi vastuu, myös sitoutuneisuutta jatkaa köyhyyden vähentämistä tulonmuodostuksen ja työpaikkojen luomisen saralla. Solidaarisuuden kumppaneiden omarahoituksen laillisuuden ja yksityisistä lähteistä olevan alkuperän tarkastaa ja todentaa yhteistyömaissa riippumaton paikallinen tilintarkastaja. Vuonna 2010 omarahoitus oli Nicaraguasta (UCANS ja Tierra Nueva) 23 435,57 euroa ja Somalimaasta (CLHE) 16 146,80 euroa.

Kumppaneiden kapasiteetin vahvistumista toteutettiin kaikissa hankkeissa joko koulutuksen tai verkostoitumisen tukemisen avulla. Vuoden 2010 aikana Solidaarisuus rahoitti ja myös järjesti yhteisiä oppimistapahtumia ja koulutuksia kumppaneilleen kaikissa ohjelmamaissa. Tarkemmat tiedot koulutuksista ja kumppaneiden kapasiteetin haasteista löytyvät liitteestä 3.

Solidaarisuus tukee ja myös seuraa kumppaneidensa kapasiteettia paitsi kehitysyhteistyön toteutuksen, myös järjestöjen oman perustehtävän toteutumisen osalta. Alla olevassa taulukossa on listattu indikaattoreita, joiden avulla seuranta tehdään koko ohjelmakaudella paikallisten kumppaneiden kapasiteetin vahvistumiseen liittyen.

RESURSSIEN KEHITTÄMINEN: PAIKALLISET KUMPPANIT			
TULOKSET:	INDIKAATTORIT:	ARVIOINNIN LÄHDE:	TILANNE VUODEN 2010 LOPUSSA:
Paikallisten kumppanijärjestöjen kapasiteetti oman perustehtävänsä toteuttamisessa on vahvistunut	a. Kumppanilla on voimassaoleva strategiasuunnitelma	Kumppanin strategia ja ohjeistukset	<ul style="list-style-type: none"> SVT-ohjelma: Kaikilla kumppaneilla on strategiasuunnitelma, lukuun ottamatta Las Abejasia, jonka strategian odotetaan valmistuvan keväällä 2011. TT-ohjelma: kaikilla on strategiasuunnitelma, uutta Ugandan kumppania Myanzin ACE:tä lukuun ottamatta
	b. Kumppanilla on voimassaoleva taloushallinnon ohjeistus, henkilöstöstrategia ja tasa-arvosuunnitelma	Kumppanin strategia ja ohjeistukset	<ul style="list-style-type: none"> SVT-ohjelma: <ul style="list-style-type: none"> Las Abejasilla ei ole voimassa olevaa taloushallinnon ohjeistusta eikä henkilöstöstrategiaa. UMWA:lla ja Nagaadilla ei ole voimassa olevaa tasa-arvosuunnitelmaa. TT-ohjelma: kaikilla on taloushallinnon ohjeistus, molempia nicaragualaisia kumppaneita lukuun ottamatta kumppaneilla on henkilöstöstrategia. Tasa-arvosuunnitelma puuttuu Myanzin ACE:lta.
	c. Niiden instituutioiden, järjestöjen tai muiden tahojen määrä, jotka konsultoivat Solidaarisuuden kumppanijärjestöjä niiden tekemän työn osalta, on kasvanut	Kumppaneilta saatu tieto uusista yhteistyötahoista	<ul style="list-style-type: none"> SVT-ohjelma: <ul style="list-style-type: none"> Tierra Nuevaa konsultoi 1 verkosto, jossa on 12 jäsenjärjestöä. Las Abejasia konsultoi 5 kuntaa ja 5 järjestöä. Lisäksi Las Abejas kutsuttiin 195 jäsenjärjestön muodostaman neuvoston työryhmän jäseneksi. UCANSin tasa-arvoryhmää konsultoi 2 paikallishallitusta ja 1 alkuperäisväestöyhteisö. CLHEta konsultoi FGM-temattikkaan liittyen 6 tahoa. Lisäksi 2 kansainvälistä tahoa kartoitti yhteistyömahdollisuuksia. COFCAWEn konsultoi lasten ja nuorten seksuaaliterveyskoulutusten- ja kysymysten osalta 10 järjestöä ja kaksi vanhempainyhdistystä. COFCAWEn on myös orpojen ja heikossa asemassa olevien lasten komitean jäsen Wakison läänissä. UMWAA konsultoi perheväkivalta-työstä 7 järjestöä, 2 kirkkoa, 2 terveydenhuollon instituutiota, 1 poliisilaitos ja valtakunnansyyttäjänvirasto. TT-ohjelma: <ul style="list-style-type: none"> IICA (Inter-American Institute for Cooperation on Agriculture) valitsi Tierra Nuevan kansalliseksi kumppaniksi hunajantuotannon kehittämisessä 4 yliopistoa, 3 Nicaraguan valtiollista tahoa (maa- ja metsätalousministeriö, IDR, INTA) ja 10 osuuskuntaa konsultoivat Tierra Nuevaa laatukahvin tuotannosta, luomuviljelystä, sisäisten tarkastajien verkoston organisoinnista sekä osuuskuntien liiketoiminnallisesta kehittämisestä UCANS on jäsenenä Nicaraguan kansallisen osuustoimintalain sisällön uudistamista valmisteleavassa lakivaliokunnassa 5 kansainvälistä kehitysjärjestöä, 2 kehityspankkia, Espanjan suurlähetystö, 2 Nicaraguan valtiollista tahoa (maa- ja metsätalousministeriö, IDR), 3 kansallista maataloustuottajajärjestöä, FAO ja poliisihallinto konsultoivat UCANSia ruokaturvasta, maaseutukehityksestä, tuotanto- ja myyntistrategioista sekä kuivuuden tuho vaikutusten vähentämisestä 3 iso kansainvälistä kansalaisjärjestöä, yksi EU:n kehityshankkeita toteuttava konsulttifirma, 2 valtion instituuttia sekä 2 paikallista kansalaisjärjestöä konsultoi IRDLä ympäristön suojelun ja energiansäästön sekä ruokaturvan teemoista CLHE:n toiminnanjohtaja organisoi Somalimaan ympäristölain uudistuksen valmistelun 7 isoa kansalaisjärjestöä otti yhteyttä CLHE:iin koulutussektorin ja 6 ympäristöalan yhteistyötä
	d. Solidaarisuuden kumppaneita rahoittavien muiden yhteistyökumppanien määrä on	Kumppaneilta saatu tieto uusista yhteistyötahoista	<ul style="list-style-type: none"> SVT-ohjelma: <ul style="list-style-type: none"> Vuoden 2011 alussa Las Abejasilla ei ole kehitysyhteistyötoiminnalleen muita rahoittajia kuin Solidaarisuus. CLHE on Somalimaan suurin kansalaisjärjestö ja siten sillä on useita eri rahoittajia, mm. OXFAM NOVIB,

	noussut		<p>Progressio, Heinrich Böll Foundation jne.</p> <ul style="list-style-type: none"> o NAGAADilla on myös useita kansainvälisiä rahoittajia, mm. OXFAM NOVIB, Heinrich Böll Foundation, Progressio, Suomen Nairobin edustusto ja YK-järjestöjä o UMWA:lla oli vuonna 2010 kaksi järjestöyhteistyökumppania: UNFPA ja Women Uganda Network. o COFCawe:n työtä tuki Solidaarisuuden lisäksi Civil Society Fund. Myös presidentin kanslia on luvannut tukea järjestön toimintaa. <ul style="list-style-type: none"> • TT-ohjelma: <ul style="list-style-type: none"> o UCANS sai myönteisen rahoituspäätöksen espanjalaiselta IEPALA -järjestöltä luomutuotannon kehittämishankkeelle o Tierra Nueva toteutti IRD:n (hallituksen maaseudun kehitysinstituutti) kanssa Suomen Managuan suurlähetystön tukemaa mehiläishoitohanketta o IRDI aloitti NAROn (National Agricultural Research Organization) tukemana ympäristotaloudellisesti kestävä puuhiilen tuotantohankkeen yhdessä Makereren yliopiston kanssa
Paikallisten kumppanien kapasiteetti Solidaarisuuden yhteistyökumppanin ja hanketoteuttajana on vahvistunut	a. Kumppaneiden toteuttama koulutus hyödyntää osallistavia menetelmiä relevanteissa hankkeissa	Kumppaneilta saatu tieto sen taloudellisesta toiminnasta	<ul style="list-style-type: none"> • SVT-ohjelma: Kaikissa kumppaneiden toteuttamissa koulutuksissa hyödynnettiin osallistavia menetelmiä (kaikissa SVT-hankkeissa toteutetaan osallistaviin menetelmiin perustuvia koulutuksia). • TT-ohjelma: IRD:n maatalouskoulutukset toteutettiin osallistavasti
	b. Kumppaneiden toteuttama hankesuunnitteluprosessi on hyödynsaajia osallistava	Hankkeiden koulutusraportit ja maakoordinaattoreiden antama suullinen raportointi	<ul style="list-style-type: none"> • SVT-ohjelma: Vuonna 2010 suunniteltiin uutta FGM-hanketta. Hyödynsaajat osallistuivat suunnitteluprosessiin. • TT-ohjelma: hyödynsaajat osallistuivat aktiivisesti Myanzin ACE:n hankkeen suunnitteluun.
	c. Kaikki uudet hankesuunnitelmat sisältävät seurantaindikaattorit- ja seurantasuunnitelmat ohjelmakauden loppuun mennessä	Hankesuunnitteluprosessien raportit ja maakoordinaattorien suullinen raportointi	<ul style="list-style-type: none"> • SVT-ohjelma: Kaikki hankkeet sisältävät seurantaindikaattorit. Sekä Ugandan että Somalimaan kaikilla kumppaneilla on seurantasuunnitelmat. Las Abejasilla ei ole seurantasuunnitelmaa. • TT-ohjelma: kaikki uudet hankesuunnitelmat sisältävät seurantaindikaattorit ja -suunnitelmat
	d. Hankeraportit perustuvat seuranta-aineistoon, jota on kerätty toteutuksen aikana	Hankesuunnitelmat	Kaikki hankeraportit perustuivat kerättyyn seuranta-aineistoon.
	e. Hankeraportit vastaavat Solidaarisuuden ohjelmamanuaalin suosituksia	Hankeraportit	Kaikkien hankkeiden raportit vastasivat Solidaarisuuden manuaalin suosituksia. Ohjelmamanuaalia päivitetään paraikaa.
	f. Hanketilitykset vastaavat hyvää kirjanpitoa ja Solidaarisuuden taloushallintoa koskevia ohjeita tuottaa laadukkaita hankesuunnitelmia	Hankkeiden neljännesvuosittilitykset sekä tilintarkastajien lausunnot	Hankkeiden tilintarkastuksista kentällä vastasivat Agustín Antonio Arauz Soza ja Julio César Ventura Alvarez (Nicaragua,) Matengo & Associates (Somalimaa) sekä AA&L Associates (Uganda). Kaikkien tilintarkastuslausuntojen mukaan hanketilitykset vastaavat hyvää kirjanpitoa ja Solidaarisuuden tilitysvaatimuksia. Laajemmat Solidaarisuuden taloushallintoa koskevat ohjeet päivitetään vuonna 2011 uuden kirjanpitojärjestelmän soveltamisen myötä.
	g. Kussakin hankkeessa keskeisissä tehtävissä olevasta hankkeen henkilökunnasta 100% osallistunut hankkeen tematiikkaan liittyvään sisältökoulutukseen (joko	Hankeraportit	<ul style="list-style-type: none"> • SVT-ohjelma: Las Abejasin henkilökunta osallistui vuonna 2010 GTZ:n järjestämään arvoketjukoulutukseen. • TT-ohjelma: IRD:n koko henkilökunta osallistui tasa-arvokoulutukseen

	hankkeen aikana tai todistettavasti muualla)		
--	--	--	--

5. Viestintä

Solidaarisuuden viestinnän tavoite on, että Solidaarisuuden viestinnän kohderyhmät tunnistavat Solidaarisuuden ja pitävät Solidaarisuutta luotettavana kehitysyhteistyötoimijana. Solidaarisuuden viestintä on jaoteltu kehitysviestintään ja ohjelmasta tiedottamiseen, ja näihin liittyvät tarkemmat tulokset on määritelty alla. Viestintä pyrkii paitsi tiedottamaan, myös saamaan ihmisiä osallistumaan toimintaan tasa-arvon lisäämiseksi ja köyhyyden vähentämiseksi. Viestinnän tärkeimpiä kohderyhmiä ovat kehityskysymyksistä kiinnostuneet suomalaiset sekä Solidaarisuuden nykyiset ja potentiaaliset tukijat.

Juhlavuosi

Vuonna 2010 Solidaarisuus täytti 40 vuotta. Juhlavuosi näkyi viestinnässä läpi vuoden. Juhlaviikolla marraskuussa 2010 julkaistiin ”40-vuotias Solidaarisuus tekee hyvää” -juhlakirja. Juhlakirjassa käsitellään Solidaarisuuden tietä pienestä vapautusliikkeiden tukijasta ammattimaiseksi kehitysyhteistyötoimijaksi. Se kertoo Solidaarisuuden työstä ja arvoista erityisesti toiminnassa mukana olevien naisten ja miesten, esimerkiksi hyödynsaajien ja kumppanuusjärjestön edustajien tarinoiden avulla. Kirjan teemat liittyvät sukupuolten väliseen tasa-arvoon, köyhyyteen, toimeentulon luomiseen, ihmisoikeuksiin ja demokratiaan. Kirjan painos oli 1000 ja sitä jaettiin kaikille 40-vuotisjuhliin osallistuneille sekä postitettiin Solidaarisuuden sidosryhmille.

Juhlaviikon ajaksi Solidaarisuus kutsui vierailulle pitkäaikaisen yhteistyökumppaninsa Candlelight for Health and Education -järjestön puheenjohtajan Shukri Ismailin Somalimaasta. Ismail sai laajaa näkyvyyttä mediassa. Juttuja hänestä kirjoitettiin muun muassa Helsingin Sanomiin, Suomen Kuvalehteen, Vihreään Lankaan, maailma.net - ja global.finland.fi -sivustolle. Jutuissa käsiteltiin paitsi Ismailia itseään ja hänen henkilöhistoriaansa, myös Somalimaan tilannetta ja maan kehitysongelmia yleensä. Esille nousi myös Somalimaan vaalimenestys kesäkuulta, jolloin hallitukseen valittiin historiallisesti kolme naisministeriä.

Solidaarisuus järjesti juhlavuotensa kunniaksi ”Afrikan nuoriso: Räjähdyksivaara vai tulevaisuus” -seminaarin, jossa puhujina olivat Shukri Ismail CLHE:sta Somalimaasta, ulkoasiainministerin erityisedustaja Afrikan kriiseissä Pekka Haavisto, Wim Naudé WIDER-instituutista, Okko-Pekka Salmimies ulkoasiainministeriön kansalaisjärjestöyksiköstä, Solidaarisuuden hallituksen puheenjohtaja Tarja Kantola sekä SDP:n puoluesihteerin Mikael Jungner. Seminaarin yleisömäärä ylitti sadan.

Varsinaiseen 40-vuotisjuhlaan kutsuttiin Solidaarisuuden tärkeimpien sidosryhmien edustajia. Juhliin osallistui noin 150 henkilöä, mm. tasavallan presidentti Tarja Halonen ja tohtori Pentti Arajärvi.

5.1. Kehitysviestintä

Solidaarisuudessa kehitysviestinnäksi on määritelty ulkoinen viestintä, joka käsittelee yleisiä kehityskysymyksiä, kuten tasa-arvoa, köyhyyttä, ruokaturvaa ja koulutusta. Vaikka kysymykset ovat luonnollisesti globaaleja, niiden esimerkit poimitaan Solidaarisuuden toiminnasta. Laajoja kehityskysymyksiä konkretisoidaan Solidaarisuuden ohjelman, hankkeiden tai hyödynsaajien antamien käytännön esimerkkien avulla pitäen kuitenkin kehityskysymykset viestinnän keskiössä.

Viestinnän odotetuista tuloksista yksi liittyy kehitysviestintään ja kaksi ohjelmasta tiedottamiseen. Kehitysviestinnän päätavoite oli vuonna 2010, että:

1. Kehitysmaiden naisten asemaa ja yleisiä toimeentulokysymyksiä valottava kehitysviestintä on tavoittanut uusia ihmisiä kohderyhmän sisällä.

Kehitysviestinnän kohderyhmänä on periaatteessa kaikki suomalaiset. Kehityskysymyksiä pyrittiin vuoden aikana levittämään uusille areenoille media- ja tapahtumanäkyvyyden kautta. Tätä kautta tavoiteltiin uusia suomalaisia kiinnostumaan ja suhtautumaan positiivisesti kehitysyhteistyöhön.

Viestintäkanavat

Solidaarisuuden viestintäkanavat olivat Solidaarisuus-lehti, internet (erityisesti Solidaarisuuden verkkosivut ja sosiaalinen media), mediatiedotteet sekä Maailman sivu - ja kehitysmaaliike -sähköpostilistat.

Solidaarisuus-lehden painosmäärä oli vuonna 2010 noin 23 000. Kasvua edellisvuoteen oli noin 1000. Solidaarisuus-lehden tilaajamäärä kasvoi edellisen vuoden kasvuun verrattuna 37 prosenttia. Uusia tilaajia oli yhteensä 426. Kasvu selittyy Solidaarisuus-lehden mainoksilla, joita oli koko vuoden ajan viidessä eri verkkolehdessä (Voima, Uutispäivä Demari, Kansan Uutiset, Arbetarbladet, Vihreä Lanka). Lisäksi lehteä mainostettiin maksutta Kepan verkkosivuilla. Solidaarisuus-lehdessä käsiteltiin pääasiassa yleisiin kehityskysymyksiin liittyviä aiheita, kuten ruokaturvaa, tasa-arvoa sekä köyhyyden vaikutuksia ja keinoja sen vähentämiseen. Vuoden toinen lehti oli Solidaarisuuden 40-vuotisjuhlanumero.

Vuoden 2010 aikana sosiaalinen media löi läpi tehokkaana viestintäkanavana. Facebookin fanisivujen fanimäärä nousi yli kaksinkertaiseksi (kasvua 219 prosenttia) ja oli vuoden 2010 lopussa 2912 henkilöä (vuoden 2009 lopussa 1325).

Solidaarisuuden verkkosivujen ilme muuttui alkuvuonna 2010. Uudistuksella kevennettiin ja raikastettiin sivujen ulkoasua esimerkiksi kuvitusta lisäämällä ja värimaailmaa vaihtamalla. Verkkosivuilla uutisoitiin vuoden aikana yleisistä kehityskysymyksistä ja tiedotettiin järjestön hankkeista. Solidaarisuuden juhlavuosi sai myös paljon tilaa. Syksyllä seurattiin Solidaarisuuden 40-vuotishistoriaa vuosikymmenittäin ja uutisoitiin niin juhlavuoden seminaarista kuin pääjuhlastakin.

Somalimaan kesäkuiset presidentinvaalit näkyivät kotisivuilla, kun vaalitarkkailudelegaation jäsenet kirjoittivat matkalta blogia. Vaalien jälkeen kotisivuilla on seurattu tiiviisti uuden hallituksen toimia ja vaalien jälkivaikutuksia.

Verkkosivujen tilastointitapaa muutettiin toukokuussa 2010 ja kävijämäärää alettiin tarkastella myös google analytics -työkalun avulla. Päivittäinen kävijämäärä oli noin 50 henkilöä, ja koko vuoden kävijämäärä nousi 410 henkilöllä.

Solidaarisuuden innovaatio Kehitys alkaa ihmisistä -sarja on seurannut jo kolmen vuoden ajan tavallisten ihmisten arkea ja elämää kehitysmaissa. Vuoden 2010 aikana juttusarja laajeni Nicaraguasta Somalimaahan. Somalimaassa seurattiin kahden nuoren opiskelijan arkea ja ajatuksia. Heistä kirjoitettiin verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa, johon juttusarja lanseerattiin syksyllä. Lukijoita ja Facebook-sivujen faneja kannustettiin esittämään itse somalimaalaisille kysymyksiä ja muutamat lukijat innostuivatkin kysymään muun muassa yksinhuoltajaäidin arjesta ja Somalimaan turvallisuustilanteesta. Interaktiivisuuden ansiosta Solidaarisuudesta kiinnostuneet suomalaiset ja sen työstä hyötyvät somalimaalaiset saatiin yhteen ja kehitysmaan arkea saatiin tuotua uudella tavalla suomalaisten tietoisuuteen.

Mediayhteydet

Solidaarisuus sai laajaa näkyvyyttä vuoden aikana myös ulkoisissa medioissa. Huomionarvoisin oli Uutispäivä Demarissa ilmestynyt kahdeksanosainen juttusarja juhlavuoteen liittyen. Muissa artikkeleissa

käsiteltiin muun muassa Somalimaan vaaleja, vastuullista lahjoittamista ja Solidaarisuuden työtä kohdemaissa. Solidaarisuus lähetti mediatiedotteita muun muassa Somalimaan vaaleihin ja kumppanivierailuun liittyen.

Vapaa toimittaja Sari Kuvaja vieraili valokuvaaja Olli-Pekka Orvon kanssa Solidaarisuuden Ugandan hankkeissa heinäkuussa. Kuvaja kirjoitti matkalta artikkeleita muun muassa Helsingin Sanomiin, Kehityslehteen, global.finland.fi -sivustolle ja Kirkko ja kaupunki -lehteen. Solidaarisuuden hanketyö sai näkyvyyttä myös Sari Kuvajan kirjoittamassa kirjassa Hyvä raha.

Solidaarisuuden näkyvyys mediassa vuonna 2010:

Painettu media	Määrä	Mediat mm.
Sanomalehdet	20	HS, HBL, Demari, Vihreä Lanka
Aikakauslehdet	6	Suomen kuvalehti, Kehitys, IL Ilona
Järjestö/liittolehdet	9	Dooris, Debatti, OP Pohjola, Lippu
Verkkomedia	10	global.finland.fi, kepa.fi, maailma.net, arbetarbladet.fi
Yhteensä	45	

Tapahtumat, kampanjat ja verkostoituminen

Solidaarisuus vieraili useissa tapahtumissa, joiden pääasiallinen tarkoitus oli järjestön ja kehityskysymysten näkyvyyden lisääminen. Suurin tapahtuma oli toukokuun Maailma Kylässä -festivaalit Helsingin Kaisaniemessä. Viestintäassistentti osallistui esimerkiksi Järvenpään Diakonissaopiston ympäristöviikolle ja opettajaopiskelijoiden Maailma koulussa -tapahtumaan. Maakunnissa tehtiin yhteistyötä Solidaarisuuden kumppaneiden kanssa ja materiaalia oli jaossa muun muassa Kotka-päivillä ja Haukiputaalla. Solidaarisuuden esitteitä ja kangaskasseja jaettiin myös Suomi Areena -tapahtuman kansalaistorilla Porissa heinäkuussa 2010 Porissa.

Toimintasuunnitelmassa mainittu yhteisökuvastrategia päätettiin toteuttaa laajempaan sidosryhmäanalyysinä. Analyysin valmistelu aloitettiin vuoden 2010 lopussa ja varsinainen työ toteutetaan vuoden 2011 aikana.

5.2. Ohjelmasta tiedottaminen

Solidaarisuus tiedottaa ohjelma- ja hanketyönsä etenemisestä sekä työn avulla saavutetuista tuloksista ja vaikutuksista tukijoilleen, kohderyhmilleen ja suurelle yleisölle. Se kertoo hankkeiden tai yksittäisten hyödynsaajien menestystarinoista, uusien hankkeiden alkamisesta ja käynnissä olevien hankkeiden edistymisestä niiden arvioinnista saadun tiedon perusteella. Ohjelmasta tiedottaminen pitää sisällään myös Solidaarisuuden taloudesta viestimisen.

Ohjelmasta tiedottamisen kohderyhmä on Solidaarisuuden 20 000 tukijaa.

Tähän osa-alueeseen liittyvät toinen ja kolmas Solidaarisuuden ohjelmassa viestinnälle määritelty odotettu tulos:

2. Solidaarisuuden viestintä vastaa tukijoiden tarpeita ja sitouttaa heidät Solidaarisuuden toimintaan ja teemoihin.
3. Solidaarisuus käyttää kohderyhmien kannalta tarkoituksenmukaisia viestinnän kanavia ja tuotteita.

Vuonna 2010 keskeisimmät kanavat ohjelmasta tiedottamiseen olivat verkkosivut sekä ohjelmatiedottamisen julkaisut. Kummitiedotteet ja prosenttilahjoittajien kirjeet uudistettiin syksyllä Solidaarisuus-uutisiksi, joihin poimitaan ajankohtaisia uutisia kaikista hankemaista ja Solidaarisuuden hankkeista. Solidaarisuus-uutiset postitettiin kaikille säännöllisille lahjoittajille. Rekisterilähetysten lisäksi uutisia jaettiin tapahtumissa loppuvuonna. Solidaarisuus-uutisten painosmäärä oli noin 1000.

Solidaarisuus osallistui vuonna 2010 aktiivisesti Ylen Hyvä-säätiön ja yhdeksän kehitysyhteistyöjärjestön Nenäpäivä-kampanjan viestintään ja tiedon välittämiseen omista keräyskohteistaan, jotka ovat tyttöjen sukuelinten silpomisen vastainen työ ja nuorten ammattikoulutus Somalimaassa.

5.3. Viestinnän seuranta

Solidaarisuuden viestinnälle kehitettiin seurantaindikaattorit vuoden 2010 aikana, joista suurimpaan osaan kerätään aineistoa vuoden 2011 aikana tai sen jälkeen. Vuoden 2011 aikana toteutettavaa laajaa tukijatutkimusta alettiin valmistella vuoden 2010 loppupuolella.

ULKOINEN VIESTINTÄ TAVOITE:	INDIKAATTORIT:	ARVIOINNIN LÄHDE:	VUODEN 2010 ARVIOINTIA:
Solidaarisuuden viestinnän kohderyhmät tunnistavat Solidaarisuuden ja tukijat pitävät Solidaarisuutta luotettavana kehitysyhteistyötoimijana.	X% Solidaarisuuden tukijoista pitää Solidaarisuutta luotettavana kehitysyhteistyötoimijana	haastattelututkimus vuonna 2014	Osin vastaukset saadaan tukijatutkimuksesta alkuvuonna 2011. Laajempi tutkimus toteutetaan vuonna 2014.
	X% viestinnän kohderyhmistä tunnistaa Solidaarisuuden	haastattelututkimus vuonna 2014	"
ULKOINEN VIESTINTÄ TULOKSET:	INDIKAATTORIT:	ARVIOINNIN LÄHDE:	TULOKSET:
1. Kehitysmaiden naisten asemaa ja yleisiä toimeentulokysymyksiä valottava Solidaarisuuden kehitysviestintä on tavoittanut uusia ihmisiä kohderyhmän sisällä.	a. uusien lehtilääjien määrä on noussut vuosittain vähintään 1000 henkilöllä	maksuttoman Solidaarisuus-lehden tilaajarekisteri	Lehtilääjien määrä nousi 426 henkilöllä.
	b. Facebookin uusien fanien määrä on noussut vuosittain vähintään 100 henkilöllä	Facebookin fanisivun tilastointi	Facebookin fanien määrä nousi 1587 ihmisellä.
	c. Verkkosivujen kävijämäärä on noussut vuosittain 500 henkilöllä.	Verkkosivujen tilastopalvelu google analytics	Verkkosivujen kävijämäärä nousi 410 henkilöllä.
2. Solidaarisuuden viestintä vastaa tukijoiden tarpeita ja sitouttaa heitä Solidaarisuuden toimintaan ja teemoihin.	a. Solidaarisuus-lehden lukijoiden näkemykset lehden juttujen kiinnostavuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta	lehden lukijatutkimus vuonna 2012	Tulokset saadaan vuosina 2011 ja 2012 toteutettavista tutkimuksista.

	b. nettisivujen käyttäjien näkemys sivuston kiinnostavuudesta	nettisivujen käyttäjätutkimus facebookin käyttäjätutkimus 2011	”
3. Solidaarisuus käyttää kohderyhmien kannalta tarkoituksenmukaisia viestinnän tuotteita ja kanavia.	a. Solidaarisuus sopeuttanut viestinnän tuotteet ja kanavat sidosryhmäanalyysin ja tukijatutkimuksen tulosten mukaisiksi vuoden 2011 loppuun mennessä.	sidosryhmäanalyysi tukijatutkimus 2011	”

Viestintäpäällikön tukena toimi koko vuoden viestintäassistentti. Heinäkuuhun asti assistenttina toimi siviilipalvelusmies, elokuusta marraskuuhun työelämävalmennettava, joka palkattiin joulukuussa viestintä- ja tutkimusassistentiksi tekemään Solidaarisuuden tukijatutkimusta.

6. Resurssien kehittäminen

Resurssien kehittäminen on yksi osa Solidaarisuuden ohjelmaa. Sen tavoitteena on, että Solidaarisuudella on riittävät resurssit päämääränsä toteuttamiseksi. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi on valittu kolme painopistealuetta: sidosryhmät, henkilöstö sekä rahoitus ja varainhankinta. Lisäksi resurssien kehittämisen osa-alueella seurataan myös paikallisten kumppanien kapasiteetin vahvistumista (ks. luku 4.3.). Solidaarisuuden sidosryhmätyötä vuonna 2010 on esitelty tarkemmin erikseen kohdassa 8.

6.1. Henkilöstö vuonna 2010

Vuonna 2010 Solidaarisuuden Helsingin toimistossa työskenteli seitsemän työntekijää: toiminnanjohtaja, kolme ohjelmakoordinaattoria (1.11. alkaen kaksi ohjelmakoordinaattoria ja ohjelmapäällikkö), viestintäpäällikkö, talouspäällikkö ja varainhankintapäällikkö. Ohjelmatoimintaan kohdemaissa on lisäksi palkattu kolme suomalaista maakoordinaattoria ja lähialueyhteistyöhön vastaava suomalainen hankekoordinaattori. Helsingin toimistossa työskentelivät vuonna 2010 myös siviilipalvelusmies (1.7. asti), viestintä- ja tapahtumajarjoittelija (9.8.–30.11.) sekä viestintä- ja tutkimusassistentti (2.12. alkaen).

Toiminnanjohtajana työskenteli 15.11. asti **Miia Nuikka** ja hänen vanhempainvapaan sijaisenaan 1.11. alkaen **Aysu Shakir-Corbishley**. Ohjelmakoordinaattoreina toimivat **Jonna Haapanen** (1.11. alkaen ohjelmapäällikkö), **Teemu Sokka** (TT-ohjelma) ja **Milla Mäkinen-Pottiher** (19.4. alkaen, SVT-ohjelma), viestintäpäällikkönä **Kristiina Juutinen**, viestintäpäällikön työvapaasijaisena ajalla 1.2.–31.8. **Terhi Ylikoski**, talouspäällikkönä 30.6. asti **Soili Vivolin** sekä 21.9. alkaen **Tuija Vesterinen** ja varainhankintapäällikkönä **Salla Saarinen**. Siviilipalvelusmiehenä 1.7. asti toimi **Eero Suoranta**. 9.8.–30.11. viestintä- ja tapahtumajarjoittelijana sekä 2.12. alkaen viestintä- ja tutkimusassistenttina toimi **Kaisa Väkiparta**. Maakoordinaattoreina työskentelivät edelleen **Jukka Pakkala** (Nicaragua), **Riitta Kujala** (Uganda), **Airi Kähärä** (Somalimaa) sekä hankekoordinaattorina **Elviira Hirvonen** (Joensuu).

Henkilöstön työsuoritusta tuettiin ja seurattiin vuoden aikana toiminnanjohtajan kanssa käydyissä kahdessa kehityskeskustelussa sekä toiminnanjohtajan sijaisen kanssa käytävissä alkukeskusteluissa marraskuussa. Kehityskeskusteluissa arvioidaan työntekijöiden omaa työsuunnitelmaa ja sen toteutumista, toimenkuvia, kehittymismahdollisuuksia, työyhteisöä ja esimiestyöskentelyä. Marraskuun alusta toteutettiin

organisaatiouudistus siltä osin, että ohjelma- ja maakoordinaattoreiden lähimmäksi esimieheksi siirtyi ohjelmapäällikkö. Toiminnanjohtajan sijainen jatkoi muiden henkilöiden esimiehenä.

Henkilöstön kapasiteettia ja asiantuntijuutta vahvistettiin vuoden aikana sisäisten koulutuspäivien ja toimenkuvakohtaisten koulutusten avulla. Toukokuussa järjestettiin koko henkilökunnalle yhteinen viiden päivän mittainen suunnittelu- ja koulutusjakso. Henkilöstöä osallistui muutamiin Kepan järjestämiin koulutuksiin ohjelman ja hankkeiden seurantaan sekä viestintään liittyen sekä Vastuullinen lahjoittaminen ry:n järjestämiin varainhankinnan ja järjestökehittämisen koulutuksiin. Toiminnanjohtaja ja marraskuusta alkaen toiminnanjohtajan sijainen sekä ohjelmapäällikkö saivat esimiestehtäviin liittyvää Agenssi oy:n valmennusta kuukausittain.

Helsingin toimistosta käsin tehtiin ohjelman suunnittelu- ja seurantamatkoja seuraavasti: ohjelmakoordinaattori Milla Mäkinen-Pottiher Karjalassa kesäkuussa ja marraskuussa sekä Ugandassa ja Somalimaassa marras-joulukuussa, toiminnanjohtaja Miia Nuikka Karjalassa kesäkuussa, ohjelmakoordinaattori Teemu Sokka Ugandassa marraskuussa sekä ohjelmapäällikkö Jonna Haapanen Somalimaassa joulukuussa.

Henkilöstön osalta resurssien kehittämisessä on asetettu odotetuksi tulokseksi se, että Solidaarisuudella on ammattitaitoinen ja hyvinvoiva henkilöstö. Tämän tuloksen saavuttamista seurataan alla mainittujen indikaattoreiden avulla. Helmikuussa 2011 toteutettiin ensimmäistä kertaa henkilöstöbarometri koskien ajanjaksoa 1.1.–31.10, jonka avulla saatiin pohjatietoa tämän osa-alueen arvioimiseksi. Jatkossa henkilöstöbarometri on tarkoitus toteuttaa vuosittain.

RESURSSIEN KEHITTÄMINEN: HENKILÖSTÖ		
TULOS:	INDIKAATTORIT:	ARVIOINTITIEDO AJANJAKSOLTA 1.1.–31.10.2010:
Solidaarisuudella on ammattitaitoinen ja hyvinvoiva henkilöstö	a. Henkilöstön keskimääräinen kokemus osaamisesta suhteessa työtehtäviin on vähintään hyvällä tasolla (= 3 tai >3).	3,29
	b. Henkilöstön koulutusaktiivisuus on keskimäärin 10 pv/hlö/vuosi (sis. sisäiset ja ulkoiset koulutukset).	Keskimäärin 5,0 pv/ hlö/vuosi
	c. Henkilöstön keskimääräinen tyytyväisyys sisäiseen yhteistyöhön on vähintään hyvällä tasolla (= 3 tai >3).	2,59
	d. Henkilöstön keskimääräinen kokemus työhyvinvoinnista on vähintään hyvällä tasolla (= 3 tai >3).	3,18
	e. Henkilöstön keskimääräinen tyytyväisyys työaikajärjestelyjen toimivuuteen on vähintään hyvällä tasolla (= 3 tai >3).	3,53

6.2. Rahoitus ja varainhankinta

Varainhankinta tukee Solidaarisuuden kehitysyhteistyön ja lähialueyhteistyön toteutumista. Sen tarkoitus on, että Solidaarisuudella on riittävät resurssit päämääränsä toteuttamiseksi. Solidaarisuudella on vakiintuneet käytännöt kerätä omarahoitusosuus kehitysyhteistyöhön ja lähialuehankkeisiin. Vuoden 2010

aikana selkiytettiin varainhankinnan odotettuja tuloksia ja niitä ovat mm. Solidaarisuuden omavaraisuusasteen vahvistuminen ja tukijapohjan laajentuminen. Varainhankinnassa pyritään systemaattiseen riskienhallintaan hajauttamalla ja monipuolistamalla rahoituslähteitä lisäten näin vakautta mahdollisissa yllättävissä tilanteissa.

Solidaarisuuden yksityiset lahjoittajat

Solidaarisuuden viestinnän, varainhankinnan ja vaikuttamistoiminnan piirissä on kaikkiaan runsas 20 000 suomalaista. Rekisteröityjen tukijoiden joukossa on yksityisten ihmisten lisäksi erilaisia yhteisöjä, kuten kummiryhmiä ja ammattiosastoja.

Yleislahjoittajat saivat kuusi kertaa vuodessa lähetettävän perinteisen keräyskirjeen. Keräyskirjeiden visuaalinen ilme muutettiin logouudistuksen myötä. Jokaisessa keräyskirjeessä kannustettiin kirjeen saajaa siirtymään kuukausilahjoittajaksi. Juhlavuonna toteutettiin laajempi keräys, jonka avulla pyrittiin laajentamaan Solidaarisuuden lahjoittajayhteisöä aktivoimalla jo passivoituneita lahjoittajia uudelleen lahjoittajiksi. Tästä huolimatta yleislahjoittajien määrä laski hieman vuoden aikana.

Solidaarisuudella on myös kummi- ja prosenttilahjoittajia. Kummitoiminnalla kerätään varoja kohdemaissa tapahtuvan yhteisöllisen ohjelmatyön tueksi. Solidaarisuus ei ole mukana varsinaisessa kummilapsitoiminnassa. Prosenttilahjoittajat ovat Solidaarisuuden pitkäaikaisia kuukausilahjoittajia, ja heidän määränsä on viime vuodet pysynyt vakaana. Kumpaakin lahjoittajaryhmää kannustettiin siirtymään suoraveloitukseen. Kummeista lähes 60% ja kuukausilahjoittajista 80% onkin siirtynyt suoraveloitukseen. Suoraveloituksella varmistetaan tasaisempi kassavirta ja säästetään kustannuksissa.

Solidaarisuuden juhlatiivillä järjestettiin viikon kestänyt kuukausilahjoittajien katurekrytointikampanja, joka nosti Solidaarisuuden kuukausilahjoittajien määrää 17 prosentilla.

Vuonna 2010 kannustettiin myös uusia Solidaarisuus-lehden tilaajia siirtymään kuukausilahjoittajiksi lähettämällä heille tervetuliaispaketin mukana suoraveloitusvaltakirja.

Kumppanijärjestöjen omarahoitus

Solidaarisuuden kumppanijärjestöt joidenkin tuotannollisten hankkeiden osalta ovat jo useita vuosia osallistuneet tuotannollisissa hankkeissa omavastuuosuuden rahoittamiseen omalla varainhankinnallaan. Kumppaneiden omarahoituksen tavoitteeksi Solidaarisuuden ohjelman kokonaisuudessa asetettiin 40 000 euroa. Kumppaneiden omarahoitusosuudet toteutuivat suunnitelmien mukaisesti ollen vuonna 2010 yhteensä 39 582 euroa.

Nenäpäivä

Solidaarisuuden yksi näkyvä kampanja on Ylen Hyvä säätiön ja kahdeksan muun kehitysyhteistyöjärjestön yhteinen viestintä- ja varainhankintakampanja Nenäpäivä. Kampanjan avulla Solidaarisuus saa näkyvyyttä ja kokemusta erilaisista viestinnän ja varainhankinnan keinoista. Solidaarisuuden osalta Nenäpäivän keräyksen tuotto kanavoitiin vuonna 2010 kahteen Somalimaassa toteutettavaan hankkeeseen. Tuotto vuonna 2010 oli 50 000€.

Tuotemyynti

Solidaarisuuden näkyvyyden vahvistamiseksi rakennettiin oma tuotevalikoima uuden visuaalisen ilmeen pohjalta. Solidaarisuuden julkaisut sekä myyntituotteet olivat esillä eri kotimaan tapahtumissa kuten Maailma kylässä –tapahtumassa ja SDP:n puoluekokouksessa. Näin vahvistettiin Solidaarisuuden näkyvyyttä ja hankittiin samalla uusia tukijoita ja lahjoittajia.

Yhteistyökumppanit

Uusia tukijoiden ja yritys yhteistyökumppaneiden kartoittaminen jatkui vuoden aikana. Solidaarisuuden arvomaailmaa lähellä oleva osuuskunta Tradeka-yhtymä lahjoitti Solidaarisuudelle 45 000 euroa. Varoilla edistetään Nicaraguan maatalousosuuskuntien, pienviljelijöiden ja käsityöläisten tuotteiden myyntiä ja markkinointia Reilu kauppa ja yrittäjyys -hankeessa.

Yhteistyötä jatkettiin vuoden 2010 aikana Julkisten Hyvinvointialojen Liiton (JHL) kanssa, joka lisäsi uusille verkkokauppasivuille aineettomat solidaarisuuslahjat.

Varainhankinnan tulos

Solidaarisuuden koko varainhankinnan tuotto oli yhteensä 470 750,22 euroa. Keräyskulujen osuus oli 18 %. Tarkemmat kuvaukset tuottojen ja kulujen jakautumisesta ovat tämän raportin luvussa 2.

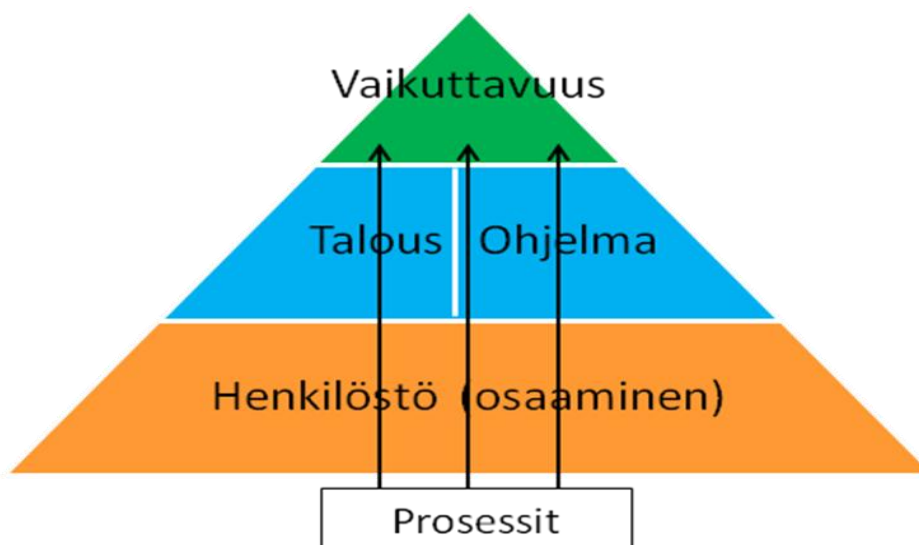
RESURSSIEN KEHITTÄMINEN: RAHOITUS JA VARAINHANKINTA			
TULOKSET:	INDIKAATTORIT:	ARVIOINNIN LÄHDE	TILANNE VUODEN 2010 LOPUSSA:
1. Omarahoituksen <i>nettotas</i> on riittävä ja tehokkaasti saavutettu	a. Omarahoituksen <i>nettotas</i> on rahoituskauden loppuun mennessä 5% yli minimiomarahoituksen.	kirjanpito	Tulokseen ei ole vielä päästy ohjelma- ja rahoituskauden ollessa kesken.
	b. Varainhankinnan kuluprosentti pienempi tai yhtäsuuri kuin 15%.	kirjanpito	Kuluprosentti vuonna 2010 oli 18%.
2. Omarahoituksen rahoituslähteet ovat hajautettu ja ne ovat tasapainossa keskenään	Vähintään 4 omarahoituslähde, joista kustakin kerääntyy 10 - 50% varainhankinnan kokonaistuloksesta ohjelmakauden loppuun mennessä.	kirjanpito	Omarahoituksen lähteiden osuudet: keräyskirjeet 49 %, kk-lahjoittajat 10 %, kummit 5 %, yritys yhteistyö 10 %, Nenäpäivä 11 % kumppaneiden omarahoitus 8 %.
3. Omarahoitus kykenee vastaamaan muuttuviin tilanteisiin	On luotu puskurirahasto, joka kattaa 20% ohjelmakauden keskimääräisestä omasta varainhankinnasta ohjelmakauden loppuun mennessä.	kirjanpito	Tulokseen ei ole vielä päästy ohjelma- ja rahoituskauden ollessa kesken.
4. Rahoitussuhteiden hallinta on onnistunut	a. Solidaarisuudella on ohjelmakauden loppuun mennessä 10 000 aktiivista lahjoittajaa (lahjoittanut vähintään kerran viimeisen 3 vuoden aikana)	lahjoittajarekisteri	Vuonna 2010 aktiivisia lahjoittajia oli 7453 henkilöä.

b. Kuukausilahjoittajien keskiarvolahjoitus on 20€/kk ohjelmakauden loppuun mennessä	kirjanpito	Vuonna 2010 keskiarvolahjoitus oli 12,86€/lahjoittaja/kk.
c. Solidaarisuuden lahjoittajana on yksi uusi yritys ja/tai yhteisö / vuosi	yrityssopimukset	Vuonna 2010 voimassa yksi yrityssopimus.
d. Vanhat yritykset ja/tai yhteisöt pysyvät lahjoittajina ohjelmakauden loppuun asti	kirjanpito	Ei muutoksia vuoteen 2009.
e. Ohjelmakauden loppuun mennessä yksi EU- rahoitteinen kehitysyhteistyöhanke käynnissä.	EU-rahoitus sopimus	EU-rahoitusta ei haettu vuonna 2010.
f. Ohjelmakauden loppuun mennessä paikallisten kumppaneiden omarahoitusosuus hankkeista on kasvanut vuoden 2008 summasta 50 000 euroon.	kirjanpito	Vuonna 2010 kumppaneiden omarahoitus oli yhteensä 39 582€.
g. UM-rahoitusta on kasvatettu erillisrahoituksella, jos sellaista haettavissa.		Erillisrahoitusta kumppanuusohjelmaan ei ollut haettavissa vuonna 2010.

7. Ohjelman laadun varmistaminen

Kehitysyhteistyötoiminnan korkealaatuisuus ja tuloksellisuus varmistetaan ammattitaitoisten työntekijöiden, kustannustehokkaasti mitoitettujen resurssien sekä toimivien suunnittelu- ja seuranta prosessien sekä jatkuvan oppimisen avulla. Vuonna 2010 Solidaarisuus kehitti sekä organisaationsa että kehitysyhteistyötoimintansa laatua useiden prosessien avulla.

Solidaarisuus osallistui vahvasti kumppanuusjärjestöjen keskinäiseen yhteistyöhön, jossa laatutyötä ja sen edellytyksiä pohdittiin ohjelmarahoitusta saavien toimijoiden näkökulmasta. Keskustelua käytiin UM:n ohjelmarahoituksen ohjeistuksen kehitysprosessin yhteydessä ja jatkettiin ohjeistuksen valmistuttua siten, että kumppanuusjärjestöt kehittivät oman, mukautetun mallin valtionhallinnon tulosohjauksen tulosprismasta tätä varten. Malli kuvaa kehitysyhteistyön laadun muodostumista:

Solidaarisuuden työhön tämäntyyppinen laatuajattelu soveltuu siksikin, että meillä on hyvin suora yhteistyöyhteys ja vaikutusmahdollisuus kumppaneidemme toteuttamaan työhön ja sitä kautta työn vaikuttavuuteen. Näin ollen oman työmme laatu heijastuu vahvasti kumppaneiden tekemän työn laatuun.

Solidaarisuuden osalta tämän mallin kaikkia osioita kehitettiin edelleen vuonna 2010:

Henkilöstö

- Vuonna 2010 valmistui Solidaarisuuden työsuhdeopas ja matkustusohje henkilöstölle. Opas pohjautuu Solidaarisuudessa voimassa olevaan työehtosopimukseen, mutta määrittelee laajemmin työsuhteeseen, työaikaan, palkkaan, etuuksiin, lomiin, työyhteisön kehittämiseen ja yhteistoimintaan liittyviä kysymyksiä.
- Seurantatiedon keräämistä varten laadittiin henkilöstöbarometri, jonka tulosten avulla seurataan vuosittain henkilöstön keskimääräistä kokemusta omasta osaamisestaan ja työhyvinvoinnistaan sekä tyytyväisyyttä sisäiseen yhteistyöhön, kehityskeskusteluihin ja työaikajärjestelyihin. Barometrillä mitataan myös henkilöstön tyytyväisyyttä ihmisten ja asioiden johtamiseen sekä strategiakokonaisuuden toimivuuteen.
- Johtamiseen liittyvän seurantatiedon keräämistä täydentämään laadittiin myös ns. hallitusbarometri, jonka avulla seurataan vuosittain hallituksen jäsenten keskimääräistä tyytyväisyyttä hallitustyöskentelyn sisältöön ja tehokkuuteen sekä strategiakokonaisuuden toimivuuteen.
- Henkilöstöön liittyvä keskeinen laatutekijä on, että Solidaarisuuden omat kokeneet suomalaiset maakoordinaattorit työskentelevät kohdemaisissa yhteistyössä kumppaneiden kanssa, ohjelmien hanketoteutusta läheltä tukien ja seuraten. Näin kasvatamme kehitysongelmien ratkomiseen liittyvää osaamispääomaa jatkuvasti sekä omassa että kumppaneiden organisaatioissa ja pystymme vastaamaan myös siihen kehitysyhteistyön haastavaan osa-alueeseen, mikä koskee toimintaympäristön ja siihen soveltuvien toimintamallien ymmärtämistä.
- Organisaatorakennetta uudistettiin vuonna 2010 siten, että perustettiin ohjelmapäällikön toimi ja nimettiin ohjelmapäällikkö ohjelma- ja maakoordinaattorien esimieheksi. Toiminnanjohtaja jatkoi edelleen talous-, varainhankinta-, viestintä- ja ohjelmapäälliköiden esimiehenä.

Prosessit

- Hankkeiden osalta raportointi edellyttää systemaattista tietojenkeruuta niistä muutoksista, joita hanketyöllä on saatu aikaan. Seurantatiedon keräämistä varten uudistettiin vuonna 2010 hankkeiden vuosiraporttipohjat sekä maakoordinaattoreiden vuosiraporttipohjat. Samalla vuosiraportoinnissa arvioidaan hankkeiden tulosten kestävyyttä, menetelmiä, toimintaympäristön muutoksia, kumppaneiden ja Solidaarisuuden yhteistyötä sekä opittuja asioita. Näitä hanketason arvioita käytetään ohjelmaraportoinnin pohjana, kuten käsillä olevasta vuosiraportista voi nähdä.
- Useimmissa hankkeissa otettiin käyttöön myös seurantasuunnitelmat, joiden tarkoituksena on auttaa kumppanijärjestöjä seurantatiedon hankkimisessa.
- Ugandassa ja Somalimaassa toteutettiin kahdesta hankkeesta itsearviointiprosessi, josta saatuja menetelmällisiä kokemuksia voidaan hyödyntää tulevilla arvioinneilla.
- Nicaraguassa kehitettiin edelleen arvoketjulahestymistapaa yhteistyömuotona, jonka avulla paikalliset toimijat voivat verkostoitua ja kehittää kestäviä ratkaisuja köyhyyden vähentämiseksi.
- Ohjelman riskienhallintaan liittyen koottiin toimintasuunnitelmaan pohja riskienhallinnan suunnitelmasta. Somalimaan kenttämatkojen osalta otettiin käyttöön kriisiviestintäsuunnitelma.
- Solidaarisuuden yhteistyökumppanit eri maissa verkostoituvat aiempaa tehokkaammin vertaisoppimisen ja kokemusten jakamisen kehittämiseksi. Ugandassa kumppanit perustivat kaksi kertaa vuodessa kokoontuvan yhteisen työryhmän, Somalimaassa kaikkien Solidaarisuuden

tukemien hankkeiden edustajat päättivät kokoontua säännöllisesti maakoordinaattorin kenttämatojen yhteydessä ja Nicaraguassa erityisesti tasa-arvotyön osalta kaikki kumppanit jakoivat kokemuksiaan ja arvioivat työtä yhdessä.

- Osana Kepan koulutussuunnittelijoiden fasilitoimaa Arvioinnista arkea- prosessia työstettiin ohjelmasta erityisesti viestinnän ja resurssien kehittämisen osalta koko henkilöstön ja osittain Solidaarisuuden hallituksen kanssa. Temaattisten ohjelmien osalta tätä työtä oli tehty jo pääasiassa vuonna 2009. Viestinnässä seurataan kehitysviestinnän ja ohjelmasta tiedottamisen tuloksia. Resurssien kehittämisen alla arvioidaan henkilöstöön, rahoitukseen ja varainhankintaan, sidosryhmätyöhön, paikallisten kumppaneiden kapasiteetin vahvistumiseen, taloushallintoon sekä johtamiseen liittyviä kysymyksiä. Osittain näiden osa-alueiden arviointiin, samoin kuin temaattisten ohjelmien tulosten arviointiin, oli jo käytössä olemassa olevia tietolähteitä. Joitakin indikaattoreita varten kehitettiin uusia tiedonkeruumenetelmiä.

Talous

- Taloushallinnon kehittämisen osalta koko kirjanpitojärjestelmän uudistaminen käynnistettiin vuonna 2010. Uudistamistyön tavoitteeksi tuli Solidaarisuuden yleisen rahoitus- ja budjettiseurannan ajantasaistaminen koko organisaation tasolla uudistetun teknisen ohjelmiston ja raportointikäytäntöjen avulla.
- Taloushallinnon osalta työnjakoa henkilöstön kesken kirkastettiin, mutta talouspäällikön vaihtumisen myötä ja toisaalta kirjanpitojärjestelmän uudistamisen myötä varsinainen taloushallinnon ohjeistuksen päivittäminen koko organisaatiota ja kumppanijärjestöjä varten siirtyi vuoteen 2011.
- Kumppaneiden taloushallinnon osaamista kehitettiin kaikissa yhteistyömaissa edelleen paikallisten tilintarkastajien koulutusprosessien avulla.

Vaikuttavuus

- Edellisten osa-alueiden yhteistoiminnalla on tarkoitus vaikuttaa siihen, että Solidaarisuuden kehitysyhteistyöllä on vaikutusta. Laatutyö on vastuuta Solidaarisuuden omasta toiminnasta ja siitä, että se mahdollistaa kumppaneiden laadukkaan työn kentällä. Laatu luo pohjan sille, että hyödynsaajien elämässä tapahtuu pysyvää ja myönteistä muutosta.
- Temaattisten ohjelmien vaikuttavuuteen liittyen on koottu analyysia lukuihin 4.1. ja 4.2.

7.1. Seuranta ja arviointi

Solidaarisuuden ohjelman toteutumista seurataan jatkuvan arvioinnin avulla. Kuten edellä mainittu, kummallekin temaattiselle ohjelmalle, viestintäohjelmalle ja resurssien kehittämislle on määritelty tavoitteet ja tulokset ja näiden toteutumista määrittävät tai kuvaavat indikaattorit. Ohjelmatason seuranta löytyy tästä raportista kummankin temaattisen ohjelman kohdalta sekä viestinnän osuudesta. Myös resurssien kehittämisen osalta seurantatiedot on saatavilla henkilöstön, johtamisen ja paikallisten kumppaneiden kapasiteetin vahvistamisen osalta. Hankekohtaiset yhteenvedot löytyvät liitteistä 1 ja 2.

Ohjelmatason seuranta varten kehitysyhteistyömme aikaansaamista tuloksista ja hankkeiden vaiheesta riippuen vaikutuksista kerätään aineistoa kumppanijärjestöjen ja hyödynsaajien avulla säännöllisesti ja kunkin hankkeen osalta räätälöidyn yksityiskohtaisen seurantasuunnitelman mukaan. On kuitenkin huomioitava, että ajantasainen ja menetelmällisesti tarkoituksenmukainen seuranta on ensisijassa väline

kumppanijärjestöille saada tietoa tekemänsä työn tuloksista ja yhä enenevässä määrin myös hyödynsaajille siitä, mitä muutoksia työ on saanut aikaan elinympäristössä. Hanketasolla seuranta perustuu suunnittelun yhteydessä tehtyjen lähtötasokartoitusten jälkeen hanketoiminnalla aikaansaadun muutoksen mittaamiseen tai kuvaamiseen. Seurannan käytännön vaiheet suunnitellaan etukäteen. Kumppanit raportoivat seurannastaan jatkuvasti neljännesvuosi- ja vuosiraportoinnin avulla.

Koska kumppanien kapasiteetin vahvistaminen on tärkeä osa kehitysyhteistyön kestävyyttä, seurataan kumppanien käytäntöjä ja resursseja kuten kohdassa 4.3. on raportoitu. Maakoordinaattorit seuraavat tiiviisti toimintaympäristön muutoksia kussakin maassa ja näistä muutoksista on raportoitu teemoittain kunkin maan kohdalla tässä raportissa.

Solidaarisuus teettää hankkeistaan säännöllisesti ulkopuolisia arviointeja. Vuonna 2010 ulkopuolisia arviointeja ei teetetty johtuen hankkeiden toteutusvaiheista.

Kahdesta SVT-ohjelman hankkeesta toteutettiin sen sijaan laajat itsearviointiprosessit, jotka koostuivat sekä hankkeiden tulosten ja tavoitteen indikaattoreihin kerätystä seuranta-aineistoista että kumppanijärjestöjen omista analyyseistä liittyen toimintatapoihin, menetelmiin, organisaatiokehitykseen ja yhteistyöhön Solidaarisuuden kanssa. Itsearviointiprosessit todettiin hyväksi kumppania ja hyödynsaajia sitouttavaksi ja osallistavaksi tavaksi kerätä tietoa hankkeiden onnistumisista ja epäonnistumisista. Itsearvioinnin etu oli myös se, että hanketoimijat pystyivät hyödyntämään saatua tietoa uusien hankevaiheiden suunnittelussa. Itsearviointiprosessien tulokset ovat luettavissa tarkemmin liitteessä 1.

Hanke	Kumpp.järjestö	Hanketoteutus	Maa	Arvioinnin syy
Tyttöjen ja naisten sukupuolielinten silpomisen vastainen hanke – Burao & Ergavo	CHLE	2008-2010	Somalimaa	Ensimmäisen hankevaiheen itsearviointi
Ugandan kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä seksuaaliterveys- ja hiv/aids – koulutushanke	COFCAWE	2008-2010	Uganda	Ensimmäisen hankevaiheen itsearviointi

8. Solidaarisuuden sidosryhmätyö vuonna 2010

Vaikuttamistyö

Vuoden aikana Solidaarisuus jatkoi verkostoitumistaan ja osallistui vaikuttamistoimintaan strategiansa ja temaattisten linjaustensa mukaisesti.

Solidaarisuus oli edelleen mukana ja vaikutti aktiivisesti tasa-arvoon ja kehitykseen liittyvään vaikuttamistyöhön eduskunnan väestö- ja kehitysryhmän (eduvake) alaisessa ns. perjantairyhmässä; hiv-verkostossa ja Kehys ry:n gender-työryhmässä. Näissä kaikissa Solidaarisuutta edusti Milla Mäkinen-Pottiher.

Solidaarisuus jatkoi aktiivisesti työhön ja toimeentuloon liittyvään ja kehitykseen liittyvään vaikuttamistyöhön. Yhteistyö Reilun kaupan edistämiseksi jatkui keskeisten kotimaisten toimijoiden kanssa. Ohjelmakoordinaattori Teemu Sokka jatkoi Reilun kaupan edistämisyhdistyksen (RKE) hallituksessa vuonna 2010 ja hänet valittiin RKE:n hallitukseen myös vuosille 2011–2012.

Kehitysyhteistyöohjelmien toteuttamiseen liittyvät yhteistyökumppanit

Solidaarisuus toimi tiiviissä ja hyvässä yhteistyössä ulkoasiainministeriön kehityspoliittisen osaston kansalaisjärjestöyksikön kanssa. Maakoordinaattorit olivat jatkuvassa yhteistyössä Suomen Managuan ja Nairobien edustustojen kanssa. Lähialueyhteistyön osalta pääasiallisena rahoittajana toimi ulkoministeriön alueellisen yhteistyön yksikkö.

Solidaarisuus jatkoi yhteistyötään Ihmisoikeusliiton, Kehys ry:n siirtolaisuus ja kehitys -työryhmän, Nuorisoverkoston, Somalimaassa toimivista kansainvälisistä kansalaisjärjestöistä koostuvan ns. konsortiumin ja Ylen Hyvä Säätiön kanssa. Vuonna 2010 Solidaarisuus toteutti lähialueyhteistyötä yhdessä Karjalan Apu ry:n, Ensi- ja turvakotien liiton ja sen jäsenjärjestön Viola ry:n kanssa. Kehitysviestintään liittyen Solidaarisuus tiedotti ja seurasi aktiivisesti Maailma.net- teemaportaalia.

Kattojärjestöt

Solidaarisuus oli vuonna 2010 jäsenjärjestö seuraavissa kattojärjestöissä: Kehitysyhteistyön palvelukeskus Keka ry, Kehitysyhteistyöjärjestöjen EU-yhdistys Kehys ry, Solidar, Suomen Somalia-verkosto ry ja Vastuullinen Lahjoittaminen ry VaLa. Kepan toimintaan osallistui koko henkilöstö mm. koulutusten, Arviointista arkea-prosessin, Maailma Kylässä- festivaalin ja edunvalvonta- sekä viestintäyhteistyön puitteissa. Kehyksen toimintaan osallistuttiin eri työryhmissä ja loppuvuodesta ohjelmapäällikkö valittiin Kehyksen hallituksen jäseneksi vuosille 2011–2012. Vuonna 2010 Solidaarisuus osallistui eurooppalaisten Solidar-järjestöjen yhteistyöhön sen kansainvälisen toimikunnan ja Solidarin Intia-konsortion jäsenenä, jossa edustajana toimi ohjelmakoordinaattori Teemu Sokka. Solidaarisuus jatkoi tukipalvelujen tarjoajana Suomen Somalia-verkostolle erillisen UM:n kanssa allekirjoitetun konsulttisopimuksen pohjalta ja Teemu Sokka oli verkoston hallituksen jäsen. Vuoden aikana Solidaarisuus jatkoi aktiivista toimintaansa ammattimaista varainhankintaa Suomessa harjoittavien järjestöjen yhteisellä foorumilla VaLa:ssa. Varainhankintapäällikkö Salla Saarinen valittiin jatkamaan VaLan hallituksen varapuheenjohtajana vuonna 2010.

Kumppanuusjärjestöjen yhteistyö

Solidaarisuus osallistui aktiivisesti kumppanuusjärjestöjen yhteistyöhön ja edunvalvontaan. Solidaarisuus toimi kumppanuusjärjestöjen puheenjohtajajärjestönä syksyllä 2010. Lisäksi Solidaarisuus osallistui aktiivisesti kumppanuusjärjestöjen laatu/vaikuttavuuden arvioinnin työryhmään, joka UM:n uuden kumppanuusjärjestöjen ohjeistuksen puitteissa tuotti ministeriölle oman näkemyksensä laadun kehittämistä omassa työssään. Molemmissa Solidaarisuutta edusti ohjelmapäällikkö Jonna Haapanen. Solidaarisuus oli myös mukana kumppanuusjärjestöjen viestintätyöryhmässä sekä kumppanuusjärjestöjen talous- ja hallintotyöryhmässä.

Yhteistyö sosialidemokraattisten järjestöjen ja työväenliikkeiden kanssa

Solidaarisuuden tärkeitä yhteistyötahoja kotimaassa vuonna 2010 olivat myös sosialidemokraattiset järjestöt eli Suomen Sosialidemokraattinen Puolue, Demarinaiset, Sosialidemokraattiset Nuoret ja Sosialidemokraattiset Opiskelijat. Solidaarisuus jatkoi yhteistyötään myös Työväen Sivistysliiton (TSL) ja Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskuksen (SASK) kanssa.

Osakkeenomistajuus

Kaupan ja kehityksen yhteyksiä ylläpidettiin osallistumalla aktiivisesti kehitysmaatuotteiden maahantuontiin ja tukkumyyntiin erikoistuneeseen Kaiku Ethical Oy:n toimintaan. Yritys on Solidaarisuuden ns. osakkuusyhtiö, jossa Solidaarisuus toimi entistä aktiivisemmin vuoden aikana. Varainhankintapäällikkö Salla Saarinen toimi Kaiku Ethical Oy:n hallituksen puheenjohtajana vuoden 2010 alkupuoliskolla ja varapuheenjohtajana vuoden 2010 loppupuoliskolla. Yhtiökokoukseen osallistui ohjelmakoordinaattori Teemu Sokka. Lisäksi Solidaarisuus jatkoi A-Star yrityksen pienomistajuutta, jonka yhtiökokoukseen osallistui Teemu Sokka.

Solidaarisuuden sidosryhmätyön seurantaan varten on kehitetty indikaattoreita, joiden avulla sen tarkoituksenmukaisuutta ja määrää voidaan arvioida. Sidosryhmätyön systemaattinen analysointi ja kehittäminen on kuitenkin siirtynyt pääasiassa vuodelle 2011, joten seurantatietoa vuodelta 2010 ei vielä ole käytettävissä.

RESURSSIEN KEHITTÄMINEN: SIDOSRYHMÄT	
TULOKSET:	INDIKAATTORIT:
1. Solidaarisuuden sidosryhmätyö on tarkoituksenmukaista sen työtä tukevien verkostojen kanssa	a. Sidosryhmien identifiointi - ja priorisointityö saatettu päätökseen vuoden 2011 puoliväliin mennessä.
	b. Määriteltujen sidosryhmien tavoite/toiminta on linjassa Solidaarisuuden strategian kanssa.
	c. Määritellyt sidosryhmät tunnistavat Solidaarisuuden omaksi sidosryhmäkseen.
	d. Solidaarisuuden henkilöstön, hallituksen ja valtuuskunnan roolit ja työnjako sidosryhmätyön osalta määritelty vuoden 2011 puoliväliin mennessä.
2. Solidaarisuuden sidosryhmätyö on tarkoituksenmukaista ammatillisissa/temaattisissa ryhmissä ja verkostoissa	a. Niiden aloitteiden tai toimenpiteiden määrä, joita Solidaarisuus on temaattisissa verkostoissa tehnyt, on kasvanut ohjelmakaudella.
	b. Solidaarisuudelta pyydettyjen asiantuntijalausuntojen ja -esiintymisten määrä on kasvanut sekä Suomessa että kohdemaissa ohjelmakauden aikana.

9. Solidaarisuussäätien johto vuonna 2010

Solidaarisuuden ylimpään päättävään elimeen eli valtuuskuntaan kuului vuonna 2010 12 varsinaista ja 12 varajäsentä. Valtuuskunta kokoontui vuoden aikana sääntömääräiseen kevätkokoukseen 24.4. ja syyskokoukseen 27.11.. Kevätkokouksessa valtuuskunnan puheenjohtajana valittiin jatkamaan kansanedustaja Ilkka Kantola ja varapuheenjohtajana Sirkka Kotola. SDP:n puoluehallituksen päätöksellä valtuuskunnan jäseninä toimivat Tiina Hiltunen, Risto Kolanen, Kirsti Laatonen, Riitta Liinamaa, Elisa Lipponen, Astrid Nikula, Kati Oksman, Lauri Syrjä, Seppo Vettenranta ja Päivi Yli-Kauhaluoma-Nurmi. Valtuuskunnan varajäseninä toimivat Martti Havin, Mats Hilli, Lyyli Raatikainen, Irma Marttila, Pia Marttila, Marianne Muona, Piia Rekilä, Ahti Ruoppila, Minna Räsänen, Tuomo Saarinen, Maarit Tervo ja Lea Väänänen.

Solidaarisuuden hallitus kokousti vuoden aikana kaksitoista kertaa. Näistä kaksi oli puhelinkokousta ja yksi yhdistetty sähköposti- ja puhelinkokous. Hallitukseen kuuluivat vuonna 2010 puheenjohtaja Tarja Kantolan ja varapuheenjohtaja Tero Shemeikan lisäksi 8 hallituksen jäsentä. Hallituksen muut jäsenet vuonna 2010 olivat Karri Heikkilä, Erkki Kanerva, Riikka Keskitalo, Paavali Kukkonen, Ulla-Mari Lappalainen, Folke Sundman, Ilkka Tahvanainen ja Merja-Hannele Vuohelainen. Agenssi oy osallistui kerran hallituksen oman työn kehittämiseen.

Puheenjohtaja Tarja Kantola toimi Reilun kaupan edistämisyhdistyksen vaalivaliokunnan puheenjohtajana Solidaarisuuden edustajana jo kolmatta kertaa peräkkäin.

Tilintarkastajina toimivat vuonna 2010 Kaija Tuominen (KHT) Revico Grant Thornton Oy:sta Varatilintarkastajina toimi Camilla Viherlaakso (KHT) Revico Grant Thornton Oy:sta.

Resurssien kehittämisen osalta odotetuksi tulokseksi on asetettu se, että Solidaarisuuden johtaminen on ammattimaista ja tulevaisuuteen suuntautuvaa/ennakoivaa. Johtamiseen liittyvää kehitystä seurataan seuraavien indikaattorien avulla, jotka suunniteltiin ja kehitettiin vuoden 2010 aikana. Tiedon keräämiseksi suunniteltiin myös ns. hallitusbarometri, jonka tuottaman tiedon pohjalta voidaan arvioida johtamisen onnistumista ja asetetun tuloksen saavuttamista vuodesta 2011 alkaen.

RESURSSIEN KEHITTÄMINEN: JOHTAMINEN		
TULOKSET:	INDIKAATTORIT:	ARVIINTITIETO AJANJAKSOLTA 1.1.– 31.10.2010:
Solidaarisuuden johtaminen on ammattimaista ja tulevaisuuteen suuntautuvaa/ennakoivaa	a. Henkilöstön keskimääräinen tyytyväisyys ihmisten johtamiseen on vähintään hyvällä tasolla (= 3 tai >3).	2,61
	b. Henkilöstön keskimääräinen tyytyväisyys asioiden johtamiseen on vähintään hyvällä tasolla (= 3 tai >3).	3,11
	c. Henkilöstön keskimääräinen tyytyväisyys kehityskeskusteluihin on vähintään hyvällä tasolla (= 3 tai >3).	2,9
	d. Henkilöstön keskimääräinen tyytyväisyys strategiakokonaisuuden toimivuuteen on vähintään hyvällä tasolla (= 3 tai >3).	2,42
		ARVIINTITIETO VUODELTA 2010:
	e. Hallituksen jäsenten keskimääräinen tyytyväisyys strategiakokonaisuuden toimivuuteen on vähintään hyvällä tasolla. (= 3 tai >3).	3,2
	f. Hallituksen jäsenten keskimääräinen tyytyväisyys hallitustyöskentelyn sisältöön on vähintään hyvällä tasolla. (= 3 tai >3).	3,1
	g. Hallituksen jäsenten keskimääräinen tyytyväisyys hallitustyöskentelyn tehokkuuteen on vähintään hyvällä tasolla. (= 3 tai >3).	2,78

